

Oporezivanje smještajnih kapaciteta u Europskoj uniji

Marić, Nika

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Tourism and Hospitality Management / Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:191:944054>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-02**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Tourism and Hospitality Management - Repository of students works of the Faculty of Tourism and Hospitality Management](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Sveučilišni prijediplomski studij

NIKA MARIĆ

Oporezivanje smještajnih kapaciteta u Europskoj uniji
Taxation of accommodation units in the European union

Završni rad

Zabok, 2024.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Sveučilišni prijediplomski studij
Poslovna ekonomija u turizmu i ugostiteljstvu
Studijski smjer: Menadžment u turizmu

Oporezivanje smještajnih kapaciteta u Europskoj uniji
Taxation of accommodation units in the European union

Završni rad

Kolegij:	Javne financije	Student:	Nika Marić
Mentor:	Izv. prof. dr. sc. Sabina Hodžić	Matični broj:	24935PZ19

Zabok, lipanj 2024.

SVEUČILIŠTE U RIJECI UNIVERSITY OF RIJEKA
FAKULTET ZA MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU
FACULTY OF TOURISM AND HOSPITALITY MANAGEMENT
OPATIJA, HRVATSKA CROATIA

IZJAVA O AUTORSTVU RADA I O JAVNOJ OBJAVI OBRANJENOG ZAVRŠNOG RADA

Nika Marić

(ime i prezime studenta)

24935PZ19

(matični broj studenta)

Oporezivanje smještajnih kapaciteta u Europskoj uniji

(naslov rada)

Izjavljujem da sam ovaj rad samostalno izradila, te da su svi dijelovi rada, nalazi ili ideje koje su u radu citirane ili se temelje na drugim izvorima, bilo da su u pitanju knjige, znanstveni ili stručni članci, Internet stranice, zakoni i sl. u radu jasno označeni kao takvi, te navedeni u popisu literature.

Izjavljujem da kao student–autor završnog rada, dozvoljavam Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci da ga trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim javnosti u cjelovitom tekstu u mrežnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci.

U svrhu podržavanja otvorenog pristupa završnim radovima trajno objavljenim u javno dostupnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci, ovom izjavom dajem neisključivo imovinsko pravo iskorištavanja bez sadržajnog, vremenskog i prostornog mog završnog rada kao autorskog djela pod uvjetima *Creative Commons* licencije CC BY Imenovanje, prema opisu dostupnom na <http://creativecommons.org/licenses/>.

U Opatiji, 06.06.2024.

Nika Marić

Potpis studenta

Sažetak

Porezi su u svim državama Europske unije prisutni već tisućama godina. Tijekom godina porezi su poprimili današnji oblik koji se ipak razlikuje ovisno o određenoj državi. Oporezivanje ima ključnu ulogu pri financiranju javnih potreba država. Sve osobe koje ostvaruju dohodak od djelatnosti, pa tako i iznajmljivači, primorani su plaćati poreze. Turizam je jedna od najznačajnijih grana gospodarstva koja svojim prihodima uvelike pridonosi proračunima država Europske unije. Cilj ovog rada odnosi se na istraživanje i analizu informacija vezanih uz financijska opterećenja iznajmljivača. Iznajmljivači turističkog smještaja dijele se na hotele, kampove i apartmane. Postoji više podjela prema kojim su iznajmljivači obveznici većih ili manjih poreza i obveza. Podjele se odnose na to jesu li iznajmljivači u sustavu poreza na dodanu vrijednost te pružaju li dodatne usluge uz smještaj. Ovisno o tim činjenicama i odluci lokalnih vlasti donosi se odluka o visini opterećenja iznajmljivača. Obveza koja je zajednička svim iznajmljivačima u državama članicama Europske unije je plaćanje turističke pristojbe koja se razlikuje jedino prema vrsti i iznosu. Prikupljanjem svih izdataka iznajmljivača ulaže se u održavanje i poboljšavanje sveukupne turističke ponude.

Ključne riječi: oporezivanje; turizam; iznajmljivači; države Europske unije

Sadržaj	
Uvod	1
1. Porezi – pojam i obilježja	2
1.1. <i>Razvoj poreznog sustava</i>	3
1.2. <i>Obilježja poreza</i>	4
1.3. <i>Važnost i funkcije poreza</i>	5
2. Turizam i smještajni kapaciteti u Europskoj uniji	7
2.1. <i>Trendovi u turizmu</i>	7
2.2. <i>Analiza smještajnih kapaciteta</i>	10
2.3. <i>Financijski učinak</i>	14
3. Oporezivanje iznajmljivanja stanova, soba i postelja te organiziranja kampova	17
3.1. <i>Paušalno plaćanje poreza na dohodak iznajmljivača</i>	17
3.2. <i>Oporezivanje malih turističkih iznajmljivača po kategorijama</i>	18
3.3. <i>Zakonodavni okvir</i>	21
4. Analiza poreznog opterećenja smještajnih kapaciteta u Europskoj uniji	26
4.1. <i>Španjolska</i>	26
4.2. <i>Italija</i>	28
4.3. <i>Portugal</i>	30
4.4. <i>Francuska</i>	32
Zaključak	36
Bibliografija	38
Popis ilustracija	41

Uvod

Porezi su svugdje prisutni te su glavni doprinosi državama s pomoću kojeg financiraju različite državne potrebe. Služe kako bi se podmirili svi rashodi te kako bi se poboljšala kvaliteta stanovnika određenog mjesta. Iznajmljivači, kao i ostale fizičke i pravne osobe su obvezne plaćati razne vrste poreza. U svakoj državi Europske unije razlikuju se vrste i visine iznosa plaćanja poreza.

Predmet istraživanja ovog rada je oporezivanje smještajnih kapaciteta u pojedinim zemljama članicama Europske unije poput Španjolske, Italije, Portugala i Francuske. Cilj rada je istražiti utjecaj poreza na financijsko opterećenje iznajmljivača turističkog smještaja. Uz cilj rada, svrha rada je prikazati i analizirati utjecaj i vrste oporezivanja iznajmljivača turističkog smještaja u pojedinim državama članicama Europske unije poput Španjolske, Italije, Portugala i Francuske. Za pisanje ovog rada koristile su se metode analize, metode komparacije, deduktivne metode i statističke metode.

Rad se sastoji od četiri poglavlja u kojim su opisani pojmovi poreza, smještajnih kapaciteta, trendova u turizmu, obveza iznajmljivača te porezna opterećenja iznajmljivača u nekim od država Europske unije. U prvom poglavlju opisan je razvoj poreznog sustava kao i obilježja te važnosti poreza u društvu. Porezi imaju važnu ulogu u društvu upravo zbog toga što se smatraju glavnim prihodima države iz kojih se podmiruju ulaganja u istu. U drugom poglavlju opisani su trendovi u turizmu te su analizirani smještajni kapaciteti. Prikazani su statistički podaci s pomoću kojih se dobiva približna slika o količini prihoda i rashoda vezanih uz turizam te o broju i vrstama smještajnih kapaciteta. U trećem poglavlju opisan je način oporezivanja iznajmljivača turističkog smještaja te ostale obveze koje iznajmljivači imaju. Konkretno, navedena su financijska opterećenja malih turističkih iznajmljivača. U četvrtom, zadnjem, poglavlju opisana su financijska opterećenja iznajmljivača turističkog smještaja u Španjolskoj, Italiji, Portugalu i Francuskoj. U zaključku rada navedena su zaključna razmatranja.

1. Porezi – pojam i obilježja

Porezi u svijetu postoje već tisućama godina te su se znatno mijenali kroz povijest, no uvijek su prisutni. Porezi postoje u svim državama, ali se razlikuju po načinu utvrđivanja i visini stope oporezivanja. Većinski se oporezuju i pravne i fizičke osobe. Porezi se smatraju najznačajnijim prihodima države iz kojih države pokrivaju rashode i ulažu u javne potrebe. Vrste poreza koje se pronalaze u većini poreznih sustava su porez na dohodak, porez na dobit, porez na imovinu, porez na promet, trošarine, razne vrste doprinosa i pristojba, porez na dodanu vrijednost, te prirezi. Država određuje vrste i osnovice plaćanja određenih poreza, a fizičke i pravne osobe su ih dužne podmiriti u traženom roku. Država na temelju zakonskih akata određuje pravila vezana uz oporezivanje te definira tko je porezni obveznik, koja je porezna osnovica te koja se porezna stopa obračunava. Porezni je obveznik svaka osoba koja je dužna platiti porez. Porezna se osnovica odnosi na iznos sredstava koji se nadalje oporezuje, a porezna stopa označava koji će se postotak osnovice oporezivati.

U poreznim sustavima ponekad se teško određuje tko je krajnji obveznik poreza. Postoji pojam zakonske incidencije koji se odnosi na osobu koja bi prema zakonu trebala biti ona koja snosi teret poreza.¹ Većinski se zakonska incidencija odnosi na prodavača nekog proizvoda ili usluge koje nudi potrošačima, no s obzirom na to da prodavač može povisiti cijene za iznos poreza, nije uvijek važeće pravilo da su prodavači oni koji snose teret iznosa poreza, već u takvom slučaju on pada na leđa potrošača. Također, postoji i pojam ekonomske incidencije koji se odnosi na promjenu pri raspodjeli realnog dohotka koji nastaje zbog uvođenja poreza.² Konkretno, ekonomska incidencija odnosi se na povećanje cijena određenih proizvoda ili usluga uslijed oporezivanja te samim time utječe na dohodak potrošača. Ekonomska incidencija odnosi se na osobe koje su stvarni nositelji tereta poreza s obzirom na to da se njihov dohodak smanjuje uslijed oporezivanja.

Postoji deset načela koja se odnose na poreze i oporezivanje kojih bi se trebalo pridržavati kako bi se porezni sustav uspješno izgradio. Načelo pravednosti prema kojem bi porezni obveznici slične količine dohotka trebali biti oporezivani na sličan način. Načelo sigurnosti prema kojem su određena pravila koja se odnose na pitanja kad i u kojem iznosu se plaća porez. Načelo pogodnosti kojim je određeno da porezni obveznik plaća porez u najpogodnije

¹ Rosen i Gayer, *Javne financije*, 342.

² Ibid.

vrijeme, primjerice u trenutku kad ostvari određeni prihod. Načelo ekonomičnosti prema kojem se smanjuju troškovi prikupljanja poreza. Načelo jednostavnosti prema kojem se gradi jednostavan porezni sustav koji bi mogao razumjeti svaki porezni obveznik te se pridržavati propisanih pravila. Načelo neutralnosti prema kojem se odnos poreznog zakona na odluku poreznog obveznika svodi na minimum. Načelo ekonomskog rasta i učinkovitosti prema kojem bi porezni sustav bio u skladu s ekonomskim ciljevima. Načelo transparentnosti prema kojem bi svi porezni obveznici znali koji sve porezi postoje i kad su oni obveznici plaćanja određenih poreza. Načelo minimalnog poreznog jaza kojim se određuje iznos između dugovanog i naplaćenog iznosa poreza kako bi postojala što manja razlika. Načelo odgovarajućih državnih prihoda prema kojem bi država trebala imati pretpostavku kad će i koliko poreza prikupiti. Poštivanjem navedenih načela može se izgraditi pravedan porezni sustav. No, navedena načela su se mijenjala kroz godine razvitka poreznih sustava kao što su se vrste i načini oporezivanja mijenjali.

1.1. Razvoj poreznog sustava

Porezi postoje već tisućljećima, no tijekom godina mijenjali su svoj oblik. O prvim povijesnim zapisima vezanim uz poreze svjedoči pronalazak glinenih pločica u Sumeru čiji korijeni sežu još od prije šest tisuća godina. Na iskopanim pločicama može se iščitati „Ovdje su bili skupljači poreza”.³ Konkretno, Egipćani su oporezivali sve što je bilo u njihovoj moći uključujući svu prodaju, robove, strance, uvoz, izvoz te poslovanje. Osim navedenih standardnih poreza, faraon je imao ovlasti uvesti izvanredne poreze koji su se upotrebljavali za financiranje izvanrednih ratnih pohoda. O još jednom pronalasku važnom za povijest poreza svjedoči kamen iz Rosette koji je ispisan oko 200. godina prije Krista za vrijeme vladavine Ptolomejevića. Na kamenu iz Rosette ispisan je Proglas o miru koji je dao isklesati tadašnji kralj Ptolomej V.⁴ Proglas o miru isklesan je nakon izbijanja rata kojeg su pokrenuli nezadovoljni vojnici kad su se vratili iz uspješnog vojnog pohoda te su kod kuće naišli na nove porezne namete. Potaknut time Ptolomej V. dao je isklesati Proglas o miru u kojem se nalaze odluke kako se opraštaju svi porezni dugovi, kako se vraća zaplijenjena imovina te kako se hramovi, žito i vinogradi izuzimaju iz oporezivanja.⁵ Na taj je način Ptolomej V.

³ Adams, *Za dobro i zlo utjecaj poreza na kretanje civilizacije*, 2.

⁴ Ibid., 19.

⁵ Ibid.

vratio mir građanstvu Egipta. U starom su vijeku porezi, koje su države ubirale, služili kako bi zemlje izgradile sustave navodnjavanja, hramove, vojne objekte ili obrambene utvrde. Također, služili su kako bi skupili dovoljno sredstava za opremanje vojske ili kao financiranje ratnih pohoda. Oni koji nisu bili u mogućnosti platiti poreze bili su primorani pridružiti se vojsci ili sudjelovati u izgradnji određenih objekata. U Grčkoj i Rimu spominju se podaci o uvođenju prvih poreza. Tadašnji porezi imali su oblik glavarine koja je označavala oporezivanje određenog iznosa po glavi stanovnika te su svi bili obvezni plaćati porez. U staroj Grčkoj nije postojalo oporezivanje osnovnih životnih potrepština, a građani su oporezivani prema stopi njihova bogatstva. Bogatiji građani plaćali su veću stopu poreza dok su siromašniji plaćali manju stopu poreza. Grci su inozemno proširili ideju o oporezivanju stanovništva kako bi države prikupile sredstva kojim bi ulagale u državu. U antičkom Rimu oporezivala se trgovina, carinske naknade za uvoz i izvoz te su se plaćale lučke naknade. Osim navedenih vrsta oporezivanja, koje su najviše utjecale na prihode države bile su glavarine odnosno porezi na robove.

U srednjem vijeku porezi su se prvenstveno prikupljali u obliku feudalnih renta koje su kmetovi plaćali svojim gospodarima. Prvotno su gospodarima plaćali u obliku pružanja usluga njihovog rada te davanjem robe dok su kasnije, nastankom novca, rentu plaćali novcem. U suvremenom dobu kad je većinski vladao kapitalizam, točnije liberalni ili državni kapitalizam, porezi su se nametali razmjerno prihodima koje su ljudi dobivali. No, razvojem gospodarstva ti iznosi postajali su sve veći kako bi se zadovoljilo podmirivanje državnih rashoda koji su pridonosili javnim potrebama. U državnom kapitalizmu porezni sustav postaje sve bitnija stavka regulacije općih i posebnih socijalnih te ekonomskih odnosa u državi.

1.2. Obilježja poreza

Porezi označavaju davanja građana državi ne dobivajući protunaknadu. Poreznim obveznicima smatraju se i poduzeća i krajnji potrošači dobara poduzeća. Iz poreza koje države prikupe od građana, kroz razne oblike, država podmiruje svoje rashode. Porezom država može financirati javne potrebe u obliku vojske, policije, obrazovnog sustava, izgradnje cesta i vodovoda kao i isplatu mirovina te izdavanja pomoći siromašnima i nezaposlenima. Vrste poreza koje građani daju državi razlikuju se prema sustavima države.

U današnjici porezi predstavljaju najznačajnije prihode koje dobiva država. Iako građani pri plaćanju poreza odmah ne dobivaju protunaknadu, država im omogućava kvalitetniji boravak upravo zbog toga što porezi služe za pokrivanje rashoda javnih potreba, primjerice obrazovanje, javna sigurnost ili isplata mirovina. Prema glavnoj podjeli porezi se dijele na izravne i neizravne. Izravni porezi označavaju one poreze koje osoba sama uplaćuje ili ih uplaćuje poslodavac. Neizravni porezi okarakterizirani su time da se troškovi tih poreza prenose na druge osobe te da će za taj iznos teretiti drugu osobu.

Izravni porezi obuhvaćaju:⁶

- porez na dohodak
- porez na neto imovinu
- porez na izdatke
- porez na nasljedstvo

Neizravni porezu obuhvaćaju:⁷

- porez na dodanu vrijednost
- trošarine ili opći i posebni porezi na promet

„Porezni sustavi suvremenih razvijenih kapitalističkih država imaju sljedeća opća obilježja: (1) porezna obveza je opća za sve fizičke i pravne osobe, (2) unaprijed su utvrđena pravila razreza porezne obveze, (3) postoji veći broj poreznih oblika, (4) porezno opterećenje se postupno povećava kako se povećava ekonomska snaga poreznih obveznika, (5) najveći dio javnih prihoda ostvaruje se naplatom poreza, (6) porezni sustavi različitih država teže svojoj harmonizaciji, (7) porezni sustavi imaju fiskalne i nefiskalne ciljeve, (8) visoka učinkovitost i izdašnost poreznih sustava, (9) orijentirani su prema načelu pravednosti.”⁸ Iako porezi predstavljaju veliko opterećenje na potrošače, ako se njima pravilno raspolaže mogu imati pozitivan utjecaj na cijelo društvo određene države.

1.3. Važnost i funkcije poreza

Porezi imaju značajnu ulogu u financiranju javnih dobara i usluga, pokrivanju državnih rashoda, financiranju poboljšanja infrastrukture i obrazovanja kao i u financiranju zdravstvenih usluga. S pomoću poreza država prikuplja potrebna sredstva kojim dalje

⁶ Hrvatska enciklopedija, <https://www.enciklopedija.hr/clanak/porezi>, (pristupljeno 8.3.2024.)

⁷ Ibid.

⁸ Balog, Antal i Lešić, *Temelji poreznog sustava*, 29.

financira izgradnju cesta, škola, bolnica i ostalo što osigurava osnovne potrebe i poboljšava kvalitetu stanovnika određenog grada ili mjesta. Porezi su uvedeni kako bi država imala primanja putem kojih bi građanima mogla omogućavati određene potrepštine nužne za život. Upravo o tome govori izjava Nicol v. Ames „Pravo na oporezivanje jedno je od najvećih prava na kojemu je zasnovana ukupna struktura nacije. Ono je nužno za postojanje i napredak nacije, kao što je čovjeku potreban zrak koji diše. To nije samo pravo uništavanja već i pravo očuvanja života.“⁹

Načini na koje država ubire poreze od građana, kao i same vrste poreza, dijele se na dvije vrste. Način ubiranja poreza koji odgovara izravnim porezima je kad se porezi izravno naplaćuju iz dobivenog dohotka ili imovine. Način ubiranja poreza koji odgovara neizravnim porezima je kad osoba plaća neki proizvod ili uslugu u čijoj cijeni su već ubrojani porezi. Neovisno o vrsti poreza ili načinu oporezivanja oni će biti prikupljeni te će prihodi od poreza imati istu funkciju pokrivanja državnih rashoda kojima se narodu omogućava što kvalitetniji život.

⁹ Rosen i Gayer, op.cit., 341.

2. Turizam i smještajni kapaciteti u Europskoj uniji

Turizam kao gospodarska djelatnost obuhvaća aktivnosti putovanja i boravka turista izvan njihovog stalnog mjesta prebivališta. Turistom se smatra svaka osoba koja boravi u nekoj destinaciji najmanje 24 sata te najviše godinu dana. Ciljevi putovanja turista dijele se na više vrsta, primjerice putovanja zbog odmora, rekreacije, posla, edukacije, vjere, zdravlja ili obitelji. Također, cjelokupni pojam turizma dijeli se prema raznim čimbenicima. Turizam kao pojam može se dijeliti prema trajanju boravka turista, stupnju mobilnosti turista, dobnoj strukturi turista, nacionalnoj pripadnosti, načinu organizacije putovanja, tržištu na kojem se odvija organizacija putovanja, broju sudionika, godišnjem dobu, prostornom obuhvatu, vremenu kad je određeni resurs najatraktivniji, prostoru na kojem se odvija turističko putovanje, utjecaju na platnu bilancu.¹⁰ Svi turisti koji borave u određenoj destinaciji u razdoblju duljem od 24 sata dužni su pronaći smještajni kapacitet u kojem će boraviti. Pri odabiru smještajnog kapaciteta turist bira između hotela i sličnih smještajnih kapaciteta, kampova i kamp-odmorišta te ostalih smještaja za boravak turista u koje se ubrajaju turistički apartmani, bungalovi, planinske kuće, vikendice i kolibe. Svaka vrsta smještajnih kapaciteta ima specifična obilježja i karakteristike prema kojim se razlikuje od neke druge vrste smještajnog kapaciteta. Iz aspekta Europske unije turizam je jedna od najutjecajnijih i najraširenijih gospodarskih djelatnosti. O činjenici da je jedna od najraširenijih djelatnosti govori podatak prema kojem u Europskoj uniji postoji 2,3 milijuna poduzeća koja se bave djelatnostima turizma.¹¹ Turizam je jedna od najutjecajnijih djelatnosti upravo zato što potiče zapošljavanje, gospodarski rast i društveni razvoj.

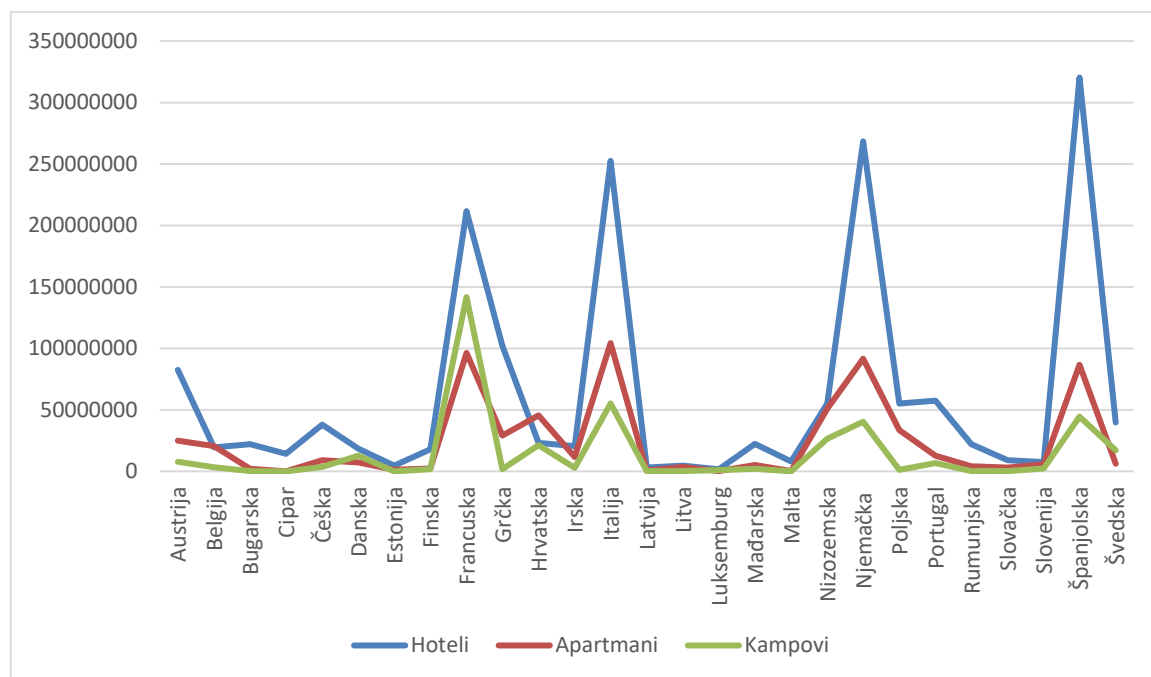
2.1. Trendovi u turizmu

Trendovi u turizmu općenito se odnose na parametre koji pobliže govore o broju određenih vrsta smještajnih kapaciteta, broju ostvarenih noćenja. Podaci mogu prikazati bližu sliku o interesima turista ili o razvijenosti države u određenim poljima. Na grafikonu 1. prikazana je krivulja koja predstavlja količinu ostvarenih noćenja prema smještajnim kapacitetima u državama Europske unije. Prema prikazanim podacima na grafikonu 1. uočava se kako su hoteli u većini država smještajni kapacitet, unutar kojeg je ostvaren najveći broj noćenja.

¹⁰ Hrvatska enciklopedija, <https://www.enciklopedija.hr/clanak/porezi>, (pristupljeno 8.3.2024.)

¹¹ *Treaty on the functioning of the European Union*, čl. 6(d), br. 195.

Konkretno, proučavajući ukupan broj ostvarenih noćenja vodeće su države Francuska, Italija, Njemačka i Španjolska. Najveći broj ostvarenih noćenja u hotelima i sličnim objektima ostvaren je u Španjolskoj. Zatim, najveći je broj ostvarenih noćenja u kampovima i kamp-odmorištima zabilježen u Francuskoj, a dok je najveći broj ostvarenih noćenja u smještajima za odmor zabilježen u Italiji.

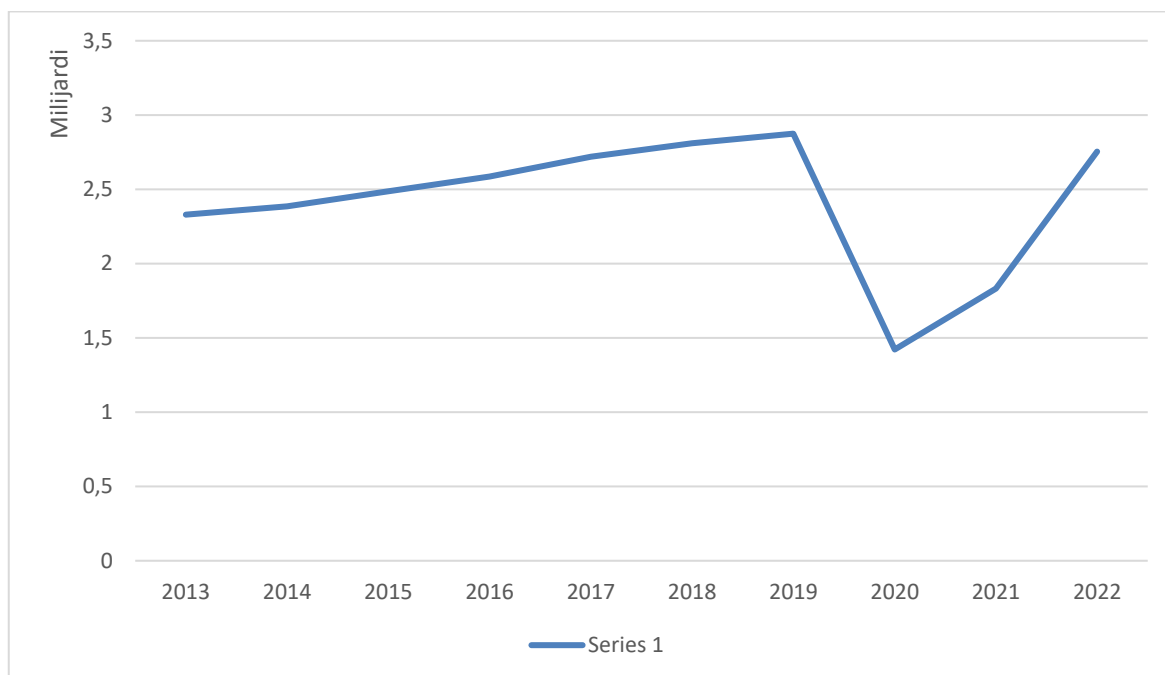
Grafikon 1. Broj ostvarenih noćenja prema smještajnim kapacitetima za države Europske unije za 2022. godinu

Izvor: izrada autora prema Eurostatu „Nights spent at tourist accommodation establishments“ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TOUR_OCC_NINAT/default/line?lang=en (pristupljeno 12.3.2024.)

Prema statističkim podacima regionalnog godišnjaka Eurostata iz 2022. godine za 2020. godinu ukupan broj ostvarenih noćenja iznosio je 1,42 milijarde noćenja. U regijama u kojim je ostvaren najveći broj noćenja ubrajaju se Schleswig-Holstein, Mecklenburg-Vorpommern i Oberbayern u Njemačkoj, Katalonija i Andaluzija u Španjolskoj, Veneto i Emilia-Romagna u Italiji koje u najvećem broju posjećuju domaći turisti, a dok Jadransku Hrvatsku, Kanarske otoke u Španjolskoj te Tirol u Austriji većinski odlikuju dolasci inozemnih turista.¹² Skup ovih deset regija obuhvaćaju jednu petinu, točnije 19,1 % ukupnog broja ostvarenih noćenja 2020. godine. Proučavajući regije najposjećenija regija prema broju noćenja bila je Jadranska Hrvatska. Statistički podaci vezani uz turističke dolaske i prihode od turizma za

¹² Eurostat. *Eurostat regional yearbook 2022 edition*, 166.

sve zemlje svijeta, pa tako i za Europsku uniju, bilježe znatan pad brojki uslijed pandemije COVID-19 2020. godine. Ukupan broj noćenja 2020. godine usporedivši je s 2019. godinom imao je pad od 50,5 %. Prije pandemije turisti su većinski posjećivali gradove zatim predgrađa te najmanje ruralna područja, no tijekom pandemije taj se trend potpuno promijenio. Tijekom pandemije najposjećenija su bila ruralna područja s čak 39,4 % ukupnih ostvarenih noćenja. Jedan od turističkih trendova koji se znatno razvio u zadnjih desetak godina je upotreba mrežnih platformi za iznajmljivanje, to jest, rezerviranje soba, apartmana ili kuća za odmor. Također, i putem mrežnih platformi, kao načina za rezerviranje putovanja, može se uočiti znatni pad od 46,9 % između 2020. i 2019. godine. S pomoću navedenih podataka može se zaključiti kako je cijeli svijet doživio veliki pad brojki vezanih uz noćenja i prihode u turizmu uspoređujući 2019. i 2020. godinu. No, prema podacima od prvih devet mjeseci 2023 godine države su na dobrom putu prema vraćanju razine noćenja i prihoda iz 2019. godine prije pandemije. Proučavajući razdoblje između siječnja i rujna 2023. godine može se uočiti kako je ostvareno 87% prijepandemijskih rezultata. Uspoređujući statističke podatke vezane uz turizam 2019. godine, Europa je pretrpila pad od čak 59 % 2021. godine zatim već sljedeće godine 2022. pad u odnosu na 2021. godinu iznosio je 20 %. Prema podacima na kraju 2023. godine države Europske unije ostvarile su veći broj noćenja nego 2019. godine prije pandemije. Ukupan broj noćenja za 2023. godinu iznosio je 2,92 milijardi noćenja dok je 2019. godine ukupan broj iznosio 2,87 milijardi. Točnije, broj noćenja povećao se za 1,6 %.

Grafikon 2. Broj ostvarenih noćenja u državama Europske unije u razdoblju od 2013. do 2022. godine
 Izvor: izrada autora prema Eurostatu „Nights spent at tourist accommodation establishments“
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TOUR_OCC_NINAT/default/line?lang=en (pristupljeno 12.3.2024.)

Na prikazanom grafikonu može se uočiti blagi porast broja noćenja između 2013. i 2019. godine. Prikazan je značajan pad 2020. godine uslijed pandemije COVID-19 koji je rezultirao rekordno niskim rezultatom broja noćenja u zadnjih 15 godina. Nakon 2020. godine dolazi do postupnog povećanja 2021. te 2022. godine.

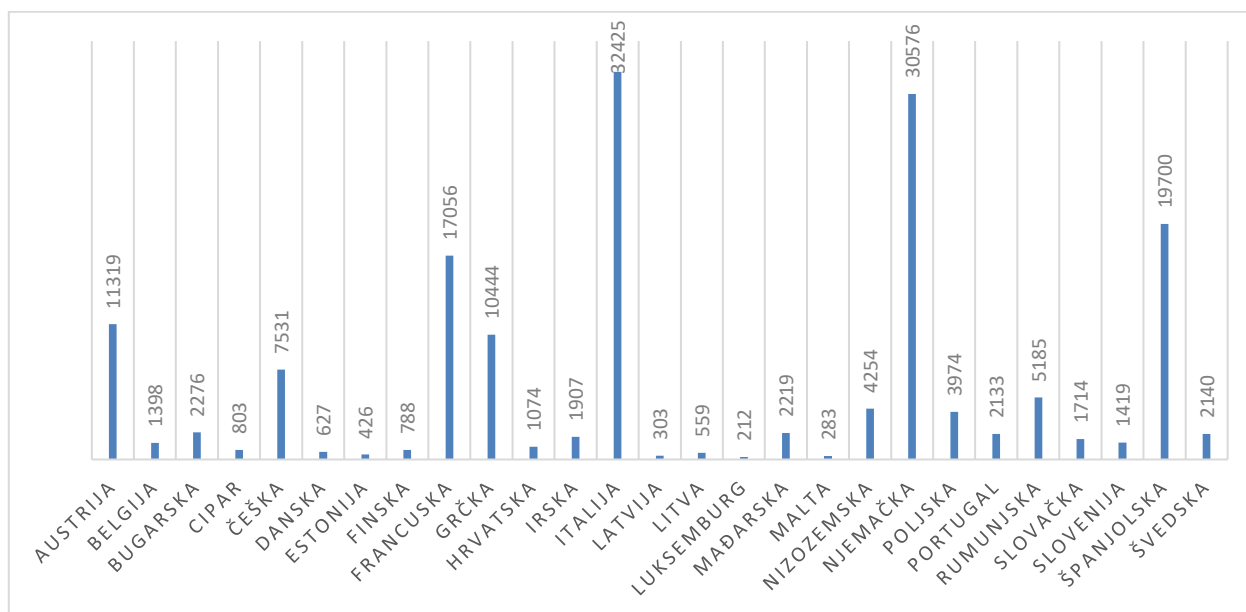
2.2. Analiza smještajnih kapaciteta

Za potrebe statističkih istraživanja smještajni kapaciteti se definiraju kao broj soba, apartmana, mjesta za kampiranje i broj stalnih postelja.¹³ Pojam stalnih postelja odnosi se na postelje koje su redovito raspoložive gostima. Prema zadnjim podacima iz 2022. godine ukupan broj smještajnih kapaciteta za područje Europske unije iznosio je 621 572 smještajnih kapaciteta.¹⁴ U ukupne smještajne kapacitete ubrojani su hoteli, smještaji za odmor i ostali smještaji za kraći boravak turista koji obuhvaćaju turističke apartmane, bungalove, planinske kuće, vikendice i kolibe kao i hostele za mlade te planinarska skloništa, također ubrojani su i kampovi i kamp-odmorišta. Ukupan broj hotela i sličnih smještajnih

¹³ Državni zavod za statistiku. *Turizam u 2022*, 9.

¹⁴ Eurostat. *Establishments, bedrooms, and bed-places in tourist accommodation*,
https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tour_cap_nuts2/default/table?lang=en&category=reg.reg_tour.reg_tour_cap (pristupljeno 10.3.2024.)

kapaciteta za 2022. godinu iznosio je 162 823 smještajnih kapaciteta.¹⁵ Kao što se može uočiti na sljedećem grafikonu, država s najviše hotela te sličnih smještajnih kapaciteta 2022. godine bila je Italija s 32 425 hotela. Nadalje, nakon Italije prema najvećem broju hotela i sličnih smještajnih kapaciteta 2022. godine nalazile su se još i Njemačka s 30 576 hotela, Španjolska s 19 700 hotela te Francuska s 17 056 hotela.

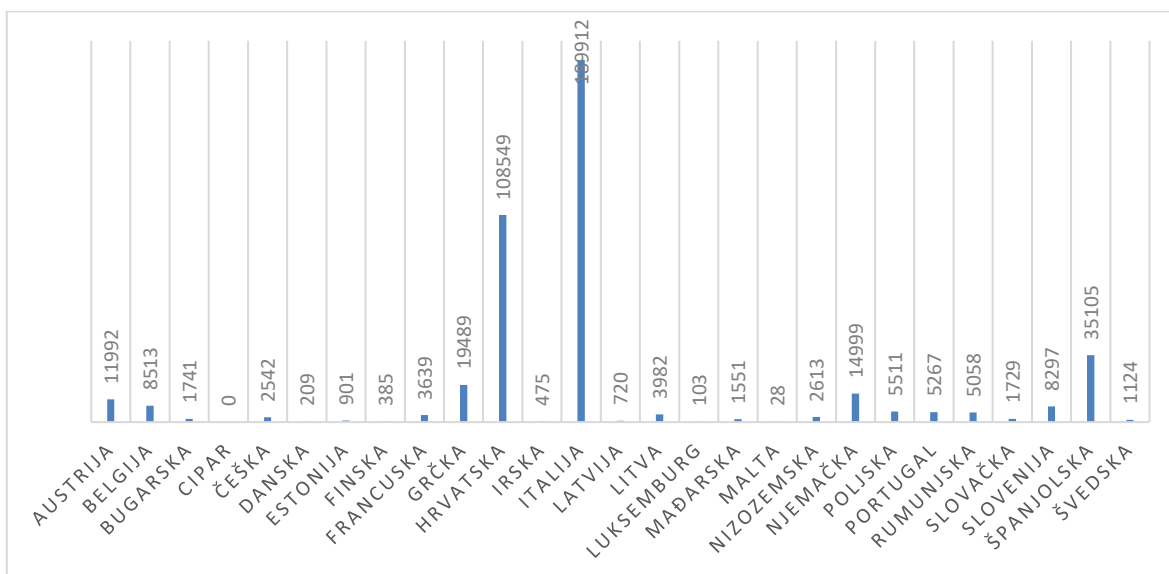

Grafikon 3. Broj hotela i sličnih smještajnih kapaciteta za 2022. godinu za države Europske unije

Izvor: izrada autora prema Eurostatu „Establishments, bedrooms and bed-places in tourist accommodation“, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tour_cap_nuts2/default/table?lang=en&category=reg.reg_tour.reg_tour_cap (pristupljeno 12.3.2024.)

Ukupan broj smještaja za odmor i ostalih vrsta smještaja za kraći boravak turista iznosio je 434 453 smještajna kapaciteta. Osim Italije s najvećim brojem smještaja za odmor u iznosu od 189 912 smještajna kapaciteta te Hrvatske koja ima 108 549 smještajnih kapaciteta ostale države imaju znatno manji broj smještaja za odmor i ostalih vrsta smještaja za kraći boravak turista. Cipar je jedina država Europske unije u kojoj nije zabilježen nijedan smještajni kapacitet za odmor.

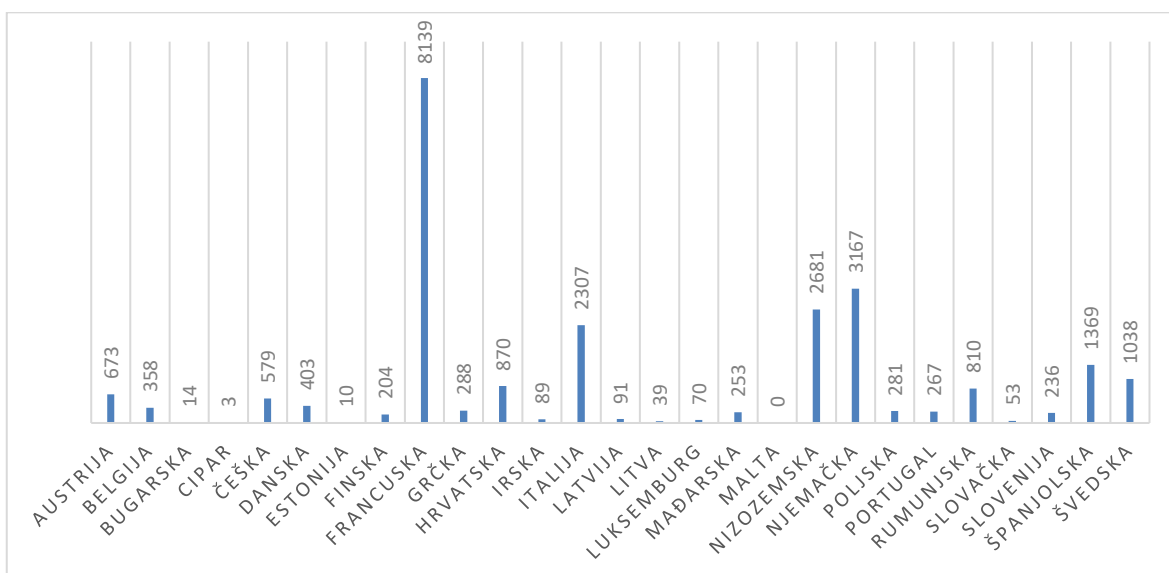
¹⁵ Eurostat. *Establishments, bedrooms, and bed-places in tourist accommodation*, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tour_cap_nuts2/default/table?lang=en&category=reg.reg_tour.reg_tour_cap (pristupljeno 10.3.2024.)

Grafikon 4. Broj smještaja za odmor i ostale vrste smještaja za kraći boravak turista za 2022. godinu za države Europske unije

Izvor: izrada autora prema Eurostatu „Establishments, bedrooms and bed-places in tourist accommodation“ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tour_cap_nuts2/default/table?lang=en&category=reg_reg_tour_reg_tour_cap (pristupljeno 12.3.2024.)

Nadalje, ukupan broj kampova i kamp-odmorišta iznosio je 24 296 smještajnih kapaciteta. Znatno najveći broj kampova i kamp-odmorišta nalazi se u Francuskoj u iznosu od 8139 kampova. Nadalje, najveći broj kampova imaju Njemačka u iznosu od 3167 kampova, Nizozemska u iznosu od 2681 kampova te Italija u iznosu od 2307 kampova. Malta je jedina država Europske unije u kojoj se ne nalazi nijedan kamp.

Grafikon 5. Broj kampova i kamp-odmorišta za 2022. godinu za države Europske unije

Izvor: izrada autora prema Eurostatu „Establishments, bedrooms and bed-places in tourist accommodation“ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tour_cap_nuts2/default/table?lang=en&category=reg.reg_tour.reg_tour_cap (pristupljeno 12.3.2024.)

Smještajni kapaciteti u turizmu obuhvaćaju prostor za privremeni boravak turista u određenoj destinaciji. Govoreći o smještajnim kapacitetima općenito postoji više podjela. Prema odjeljku 55 NKD-a 2007. smještajni kapaciteti pružaju usluge smještaja za kraći boravak turista. Neke jedinice mogu pružati samo usluge smještaja, a dok druge mogu pružati kombinaciju usluga smještaja, uslugu pripremanja obroka i/ili opremu za rekreaciju. Smještajni turistički objekti tog odjeljka podijeljeni su na četiri skupine. Skupina 55.1. Hoteli i sličan smještaj, skupina 55.2. Odmarališta i slični objekti za kraći odmor, skupina 55.3. Kampovi i prostori za kampiranje i skupina 55.9. Ostali smještaj koji obuhvaća nekategorizirane objekte.¹⁶

Skupina hotela obuhvaća:¹⁷

- hotel baština
- difuzni hotel
- integralni hotel
- aparthotel
- turističko naselje
- turistički apartman
- pansion
- lječilišne vrste (lječilišni hotel baština, lječilišni hotel, lječilišni aparthotel, lječilišno turističko naselje, lječilišni turistički apartmani, lječilišni pansion, lječilišni difuzni hotel, lječilišni integralni hotel)
- hotel posebnog standarda

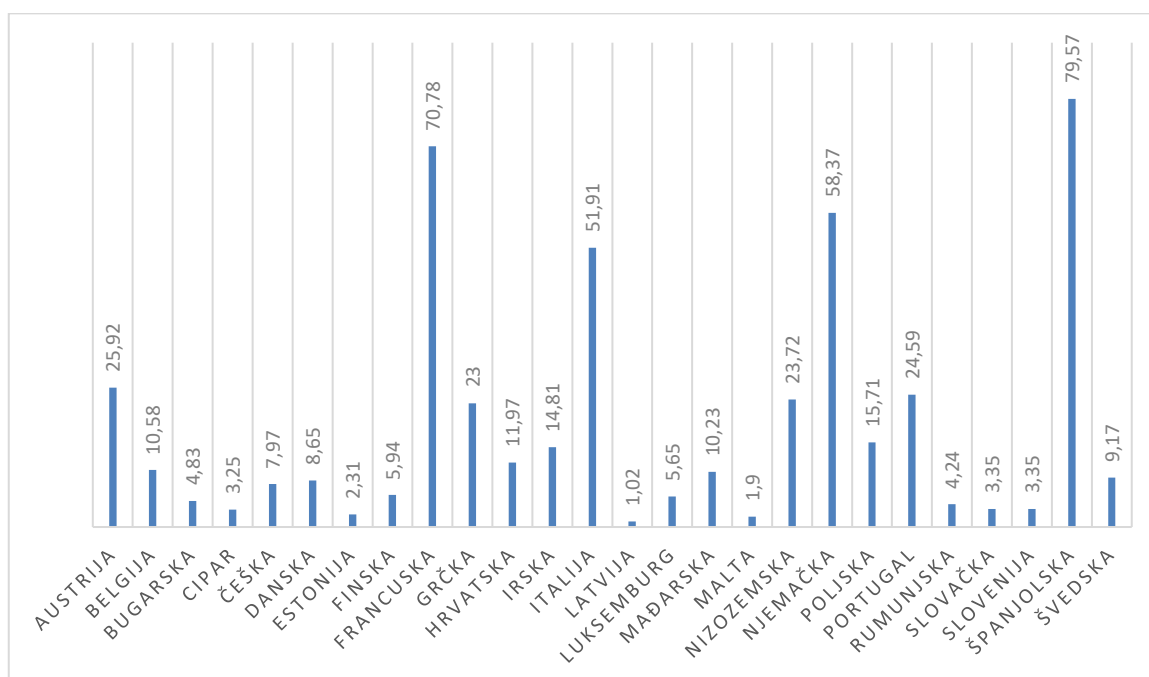
Sve navedene vrste hotela moraju pružati smještaj i doručak te posjedovati prijemni hol s recepcijom, smještajne jedinice te zajednički sanitarni čvor.

¹⁶ Odluka o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007., čl. 4 st. 2.

¹⁷ Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli. čl. 27.

2.3. Financijski učinak

Podaci prikazani u grafikonu 6. odnose se na ostvarene prihode od turizma za 2019. godinu za države Europske unije. Podaci su prikazani u milijardama američkih dolara. Prema prikazanim podacima, države koje su ostvarile najveće prihode su Španjolska, zatim Francuska te Njemačka, Italija i Austrija. Španjolska je ostvarila 79 570 000 000 USD prihoda, zatim Francuska je ostvarila 70 780 000 000 USD. Nadalje, Njemačka je ostvarila 58 370 000 000 USD, Italija 51 910 000 000 USD i Austrija je ostvarila 25 920 000 000 USD.¹⁸

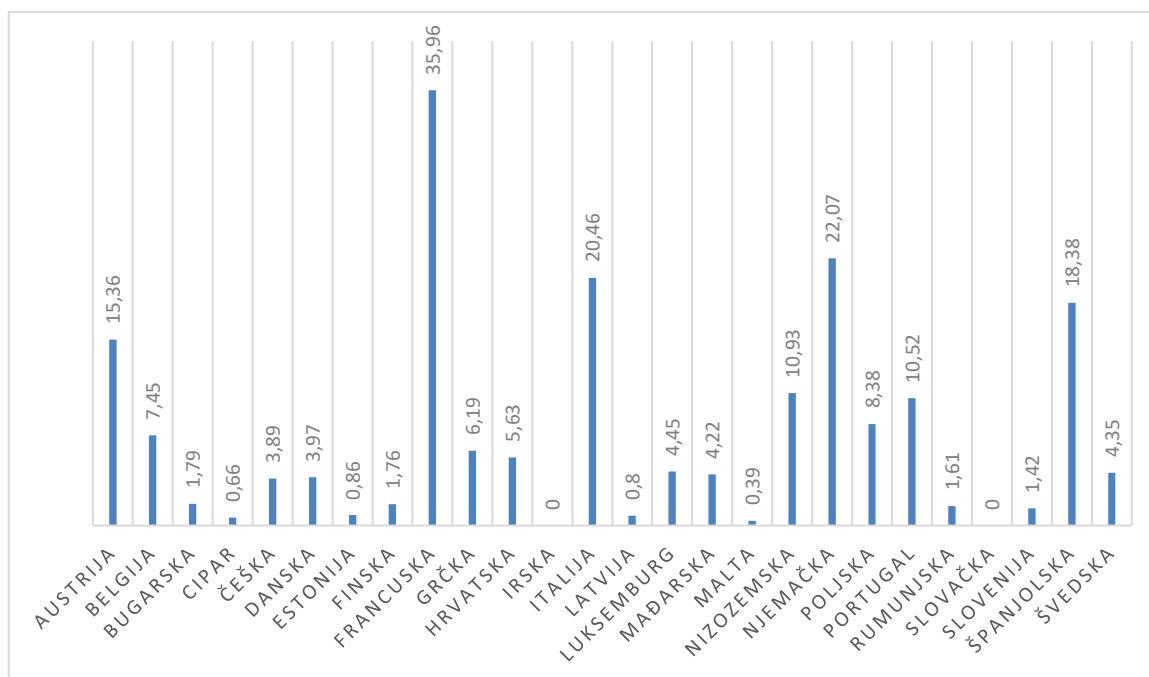
Grafikon 6. Prihodi od turizma za države Europske unije za 2019. godinu

Izvor: izrada autora prema WorldData.info, <https://www.worlddata.info/europe/index.php>, (pristupljeno 5.4.2024.)

Na sljedećem grafikonu 7. prikazani su prihodi od turizma za 2020. godinu za države Europske unije. Za Irsku i Slovačku nema zabilježenih podataka o prihodima od turizma za 2020. godinu. Uspoređujući prihode od turizma s prethodnom godinom znatno su se smanjili u svim državama upravo zbog pandemije COVID-19. Najveće prihode 2020. godine imale su Francuska zatim Njemačka, Italija te nakon njih slijede Španjolska i Austrija. Francuska je ostvarila 35 960 000 000 USD, Njemačka 22 070 000 000 USD, nadalje Italija 20 460 000 000 USD, Španjolska 18 380 000 000 USD te je Austrija ostvarila 15 360 000

¹⁸ WorldData.info, <https://www.worlddata.info/europe/index.php>, (pristupljeno 5.4.2024.)

000 USD od prihoda od turizma. ¹⁹U prvih pet država s najvećim prihodima nalaze se iste države kao i 2019. godine, no samo drugim poretkom.

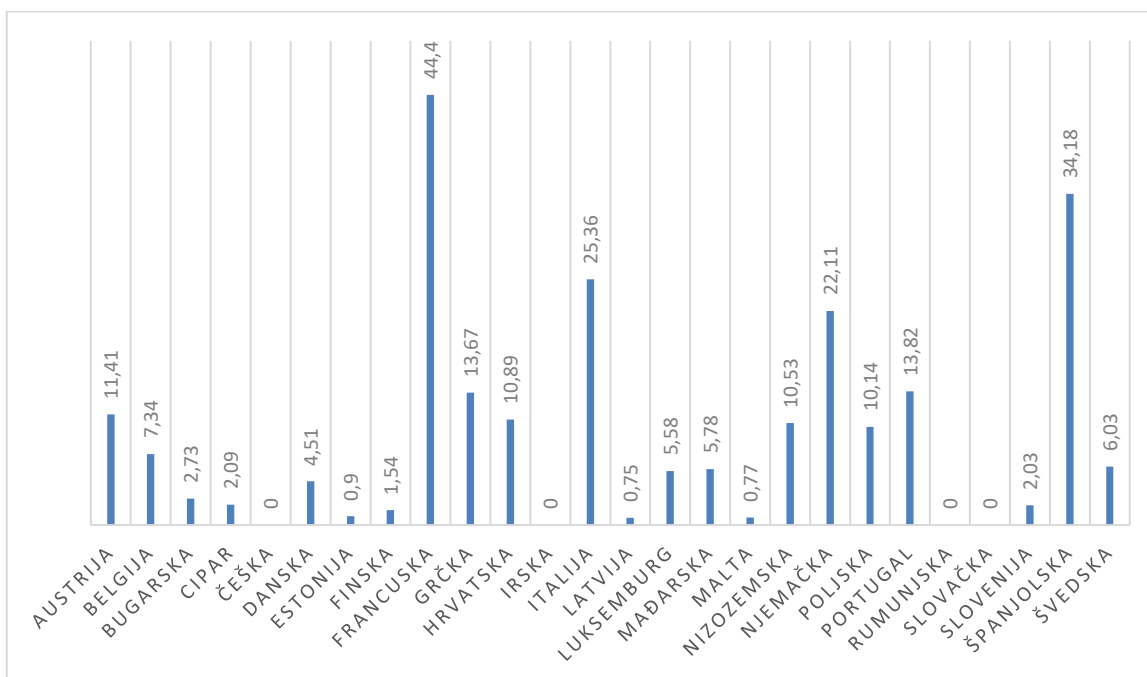

Grafikon 7. Prihodi od turizma za države Europske unije za 2020. godinu

Izvor: izrada autora prema WorldData.info, <https://www.worlddata.info/europe/index.php>, (pristupljeno 5.4.2024.)

Na sljedećem grafikonu nalaze se podaci o prihodima od turizma za 2021. godinu za države Europske unije. Za Češku, Irsku, Rumunjsku i Slovačku nema zabilježenih podataka o prihodima od turizma za 2021. godinu. Države koje su imale najveći prihod od turizma u 2021. godini su Francuska zatim Španjolska, Italija, Njemačka i Portugal.

¹⁹ WorldData.info, <https://www.worlddata.info/europe/index.php>, (pristupljeno 5.4.2024.)

Grafikon 8. Prihodi od turizma za države Europske unije za 2021. godinu

Izvor: izrada autora prema WorldData.info, <https://www.worlddata.info/europe/index.php>, (pristupljeno 5.4.2024.)

U 2021. godini u Bugarskoj, na Cipru, u Estoniji, Francuskoj, Grčkoj, Hrvatskoj, Italiji, Luksemburgu, Mađarskoj, na Malti, u Njemačkoj, Poljskoj, Portugalu, Sloveniji, Španjolskoj i Švedskoj bilježi se porast u odnosu na prethodnu godinu. Od prihoda od turizma Francuska je ostvarila 44 400 000 000 USD, Španjolska 34 180 000 000 USD, Italija 25 360 000 000 USD, Njemačka 22 110 000 000 USD te je Portugal ostvario 13 820 000 000 USD.²⁰

²⁰ WorldData.info, <https://www.worlddata.info/europe/index.php>, (pristupljeno 5.4.2024.)

3. Oporezivanje iznajmljivanja stanova, soba i postelja te organiziranja kampova

Iznajmljivačima se smatraju građani-rezidenti koji obavljaju aktivnosti iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima, aktivnosti organiziranja kampova i/ili kamp-odmorišta te smještajnih jedinica u objektima za robinzonski smještaj.²¹ Pri iznajmljivanju smještajnih kapaciteta turistima iznajmljivač smještajnog kapaciteta podliježe određenim financijskim obvezama pa tako i oporezivanju. Iznajmljivači su obveznici financijskih opterećenja koja su definirana putem zakona i pravilnika.

3.1. Paušalno plaćanje poreza na dohodak iznajmljivača

Prema Zakonu o porezu na dohodak porezni obveznik općenito je svaka osoba koja ostvaruje neki dohodak od samostalnog ili nesamostalnog rada, imovine i imovinskih prava, kapitala ili nekog drugog oblika dohotka.²²

Fizička osoba, iznajmljivač, mora ispuniti određene uvjete kako bi se smatrala osobom koja plaća paušalni porez. Uvjeti obuhvaćaju da osoba nije upisana u registar obveznika poreza na dodanu vrijednost (PDV-a), da im godišnji primitci nisu veći od 40 000 EUR te da imaju odobrenje za pružanje usluga građana u domaćinstvu. Također, uvjeti obuhvaćaju da iznajmljivač ne iznajmljuje više od 20 kreveta, ne organizira kamp s više od 10 smještajnih jedinica i da ne pruža usluge robinzonskog smještaja za više od 10 smještajnih jedinica.²³ Vezano uz paušalno plaćanje poreza na dohodak visinu poreza određuje predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave. Visina paušalnog poreza različita je za svaku samoupravu te iznosi najmanje 19,91 EUR, a najviše 199,08 EUR. Paušalni porez plaća se prema broju kreveta koji određeni smještajni kapacitet nudi. Formula za izračunavanje godišnjeg paušalnog poreza na dohodak od iznajmljivanja turistima izračunava se tako da se broj kreveta ili broj smještajnih jedinica pomnoži s paušalnim porezom utvrđenim za lokaciju na kojoj osoba vrši usluge iznajmljivanja. Na ukupan iznos

²¹ Ministarstvo financija porezna uprava. *Iznajmljivač stanova, soba i postelja putnicima i turistima i organizator kampova i/ili kamp-odmorišta te smještajnih jedinica u objektima za robinzonski smještaj.* <https://www.porezna-uprava.hr/Gradani/Stranice/Nekretnine/Najmodavac-soba-i-postelja-turistima.aspx> (pristupljeno 8.3.2024.)

²² *Zakon o porezu na dohodak.* čl. 2, st. 1., čl. 5, st. 2.

²³ *Pravilnik o paušalnom oporezivanju djelatnosti iznajmljivanja i organiziranja smještaja u turizmu.* čl. 7.

godišnjeg paušalnog poreza na dohodak obračunava se i prirez porezu na dohodak koji je također propisuje lokalna samouprava. Iznos godišnjeg paušalnog dohotka, godišnjeg paušalnog poreza na dohodak te prirez porezu na dohodak određuju se putem poreznih rješenja.

Paušalni porez plaća se za svako tromjesječje za koje vrijedi obveza plaćanja (31.3., 30.6., 30.9., 31.12.). Po završetku iznajmljivanja smještajnog kapaciteta turistu iznajmljivač mu je dužan izdati račun. Još jedna od obveza koje iznajmljivač mora ispuniti je vođenje Evidencije o prometu u kojoj se prilažu računi svakog dana te se ispisuje ukupan iznos tih računa.

3.2. Oporezivanje malih turističkih iznajmljivača po kategorijama

Malim turističkim iznajmljivačima smatraju se oni koji posjeduju sobe, apartmane, kuće za odmor, zemljišta za kampiranje ili objekte za robinzonski smještaj koje iznajmljuju turistima.²⁴ Za iznajmljivanje navedenih smještajnih kapaciteta u svrhu turizma iznajmljivači ne trebaju registrirati obrt ili osnovati trgovačko društvo, no moraju se pridržavati propisanih uvjeta. Propisani uvjeti odnose se na to da iznajmljivač mora biti vlasnik objekta ili zemljišta za kampiranje, da objekt zadovoljava minimalne uvjete i uvjete za određenu kategoriju te da građevina u kojoj će pružati usluge smještaja ispunjava zahtjeve propisane posebnim propisima o gradnji. Preduvjet je iznajmljivanja objekta u turističke svrhe dobivanje Rješenja o odobrenju za pružanje ugostiteljskih usluga u domaćinstvu poznatijem kao kategorizacija. Kategorizacijom svaki objekt dobiva određenu kategoriju prikazanu količinom zvjezdica. Pri ispunjavanju dokumentacije za kategorizaciju potrebno je priložiti dokaz o državljanstvu, dokaz o vlasništvu i uporabljivosti objekta, dokaz o uplaćenju upravnoj pristojbi i naknadi za trošak očevida. Pri završetku očevida objekta iznajmljivač dobiva rješenje prema kojem mu je određen broj zvjezdica koji je dodijeljen objektu.

Iznajmljivači koji plaćaju paušalni porez na dohodak oni su iznajmljivači koji ne vode poslovne knjige i nisu obvezni plaćati porez na dodanu vrijednost. Paušalni porez na dohodak mogu platiti jednokratno ili kvartalno 31.3., 30.6., 30.9. i 31.12. Paušalni porez obračunava se kao umnožak broja kreveta u smještajnom kapacitetu s iznosom paušalnog

²⁴ TEB poslovno savjetovanje, *Obveze iznajmljivača u 2022.* <https://www.teb.hr/novosti/2022/obveze-iznajmljivaca-u-2022/> (pristupljeno 10.4.2024.)

poreza koji je utvrđen za lokaciju na kojoj se nalazi smještajni objekt. U financijske obveze iznajmljivača ubraja se turistička pristojba, članarina turističkim zajednicama te godišnji paušalni porez na dohodak. Ostale su obveze, koje je iznajmljivač dužan izvršiti, prijava gostiju putem sustava eVisitor te izdavanje računa i vođenje Evidencije o prometu. Svaki je iznajmljivač dužan ispuniti Obrazac Evidencija o prometu (EP obrazac) za svaku godinu koju posluje. Potrebno je kronološki voditi evidenciju o izdavanju računa. Evidencija mora sadržavati opće podatke o poreznom obvezniku, redni broj svake stavke, broj i datum računa, ime i prezime korisnika usluge, odnosno gosta, bruto iznos računa u eurima (ukupan iznos koji je uplatio gost, u tom iznosu su uključene agencijske provizije i turističke pristojbe) i ukupan iznos svih računa na kraju godine.

Iznajmljivači koji su obveznici vođenja poslovnih knjiga oni su koji u smještajnom objektu posjeduju više od 20 kreveta u smještajnom objektu ili više od 10 smještajnih jedinica u kampu ili robinzonskom smještaju.²⁵ Drugi način kad su iznajmljivači obveznici vođenja poslovnih knjiga je ako im godišnji primici prelaze 40 000 EUR. Poslovna knjiga sadrži Knjigu primitaka i izdataka (Obrazac KPI) u kojoj se bilježe realizirani primitci i izdaci, popis dugotrajne imovine (Obrazac DI), knjigu prometa (Obrazac KP), evidenciju o tražbinama i obvezama (Obrazac TO) te evidenciju o nabavi i utrošku repromaterijala. Pri izdavanju računa gostima iznajmljivači su za svaki račun dužni obračunati PDV u iznosu od 13%. PDV su obvezni plaćati svaki mjesec za onaj prethodni. Plaćanje poreza na dohodak obračunava se prema količini godišnjeg dohotka koji su iznajmljivači primili. Ako su primitci do 50 400 EUR iznajmljivač plaća porez od 20%, a ako su primitci veći od 50 400 EUR iznajmljivač plaća porez od 30%.²⁶ Ulaskom u sustav PDV-a iznajmljivač postaje obveznik vođenja poslovnih knjiga. Za vođenje poslovnih knjiga iznajmljivač može unajmiti knjigovođu kako bi sve bilo odrađeno prema propisima.

Obje vrste iznajmljivača mogu imati obvezu plaćanja PDV-a na uslugu posredovanja. Iznajmljivač plaća porez na dodanu vrijednost, u slučaju ako želi surađivati s putničkim agencijama, platformama za oglašavanje ili sličnim agencijama (Booking.com, Airbnb te mnoge druge) koji su porezni obveznici u Europskoj uniji. U slučaju surađivanja s poreznim

²⁵ Ministarstvo financija porezna uprava. *Iznajmljivač stanova, soba i postelja putnicima i turistima i organizator kampova i/ili kamp-odmorišta te smještajnih jedinica u objektima za robinzonski smještaj.* <https://www.porezna-uprava.hr/Gradani/Stranice/Nekretnine/Najmodavac-soba-i-postelja-turistima.aspx> (pristupljeno 8.3.2024.)

²⁶ *Zakon o porezu na dohodak.* čl. 19., čl 19, st. 5.

obveznicima koji se nalaze u nekoj od zemalja Europske unije iznajmljivač je dužan obračunati i platiti hrvatski PDV (25%) na primljenu uslugu, dužan je zatražiti PDV identifikacijski broj te je dužan predati PDV i PDV-S obrasce. Ako iznajmljivač surađuje s poreznim obveznikom koji se nalazi izvan Europske unije, iznajmljivač je također dužan obračunati i platiti hrvatski PDV (25%) na primljenu uslugu te predati PDV obrazac, no u tom slučaju iznajmljivač nije dužan zatražiti PDV identifikacijski broj te predati PDV-S obrazac.²⁷

Kod obje vrste iznajmljivača također postoji i obveza plaćanja turističke pristojbe. Kako iznajmljivač ne bi trebao pojedinačno plaćati turističku pristojbu za svakog gosta za svako ostvareno noćenje, turističke pristojbe plaćaju se u obliku paušalne turističke pristojbe. Iznos turističke pristojbe izračunava se tako da se zbroji količina svih smještajnih jedinica te se taj iznos množi s iznosom paušala koje definira određena općina ili grad. Iznajmljivači plaćaju godišnji paušal neovisno o tom u kojem su vremenskom razdoblju i u kojoj količini primali goste te koliko su noćenja gosti ostvarili. Turistička pristojba plaća se za osobe koje nemaju prebivalište na mjestu u kojem se upotrebljavaju usluge smještaja, za osobe koje ostvaruju noćenje na objektu nautičkog turizma, za brodove koji su na kružnom putovanju te za osobe koje pružaju usluge smještaja u domaćinstvu. Osobe koje su izuzete iz obveze plaćanja turističke pristojbe su djeca mlađa od 12 godina, osobe s invaliditetom od 70 % ili više, osobe koje zbog potrebe rada upotrebljavaju smještaj izvan svojeg prebivališta, profesionalni članovi posade na čarterskim plovilima ili na brodovima za kružna putovanja, osobe koje putuju putem školskog paket-aranžmana s uključenim smještajem koje je prethodno odobrila školska ustanova, studenti i učenici koji upotrebljavaju smještaj izvan svojeg prebivališta u svrhu školovanja te osobe koje upotrebljavaju usluge noćenja u okviru ostvarivanja prava na smještaj kao korisnici socijalne skrbi. Također, postoji i subvencionirano plaćanje turističke pristojbe umanjene za 50 %. Umanjeni iznos turističke pristojbe plaćaju osobe između 12 i 18 godina starosti te osobe do 29 godina starosti koje su članovi međunarodnih omladinskih organizacija te upotrebljavaju usluge noćenja u omladinskim objektima za smještaj primjerice u hostelima. Također, iznajmljivači su dužni goste prijaviti i odjaviti putem

²⁷ Ministarstvo financija porezna uprava. *Iznajmljivač stanova, soba i postelja putnicima i turistima i organizator kampova i/ili kamp-odmorišta te smještajnih jedinica u objektima za robinzonski smještaj.* <https://www.porezna-uprava.hr/Gradani/Stranice/Nekretnine/Najmodavac-soba-i-postelja-turistima.aspx> (pristupljeno 8.3.2024.)

sustava eVisitor. Putem sustava eVisitor automatski se vodi knjiga gostiju te ju iznajmljivač ne treba samostalno pisati. U sustavu eVisitor prijave i odjave gostiju također automatski obračunavaju visinu turističke pristojbe prema smještajnom objektu. Iznajmljivači su dužni svake godine platiti i članarinu turističkoj zajednici. Članarina turističkoj zajednici, kao i paušalni porez, plaća se prema broju kreveta koje smještajni objekt sadrži. Iznos je prikazan za jednu smještajnu jedinicu na godišnjoj razini. Izračunavanje ukupnog iznosa plaćanja turističkoj zajednici izračunava se tako da se pomnoži ukupan broj smještajnih jedinica u objektu s iznosom članarine lokalne turističke zajednice. Članarina se može platiti jednokratno, ali samo do 31. srpnja tekuće godine ili ih iznajmljivač može plaćati kvartalno. Članarina se plaća onoj turističkoj zajednici u kojoj se nalazi nekretnina koja se iznajmljuje. Do 15. siječnja iznajmljivač je dužan uplatiti članarinu turističkoj zajednici te dostaviti ispunjeni obrazac TZ-2. Na obrascu TZ-2 iznajmljivač ispunjava podatke o visini i uplati članarine turističkoj zajednici. Iznos koji iznajmljivač uplaćuje po krevetu na godišnjoj razini iznosi 5,97 EUR, dok za pomoćni krevet iznosi 2,99 EUR. Nad plaćanjem članarina turističkim zajednicama provodi se određeni nadzor. Nadzor provodi Porezna uprava te ako se ustanovi da određena fizička ili pravna osoba ne plaća članarine turističkim zajednicama može biti kažnjena u iznosu između 66,36 EUR i 929,06 EUR.

3.3. Zakonodavni okvir

Zakoni i pravilnici koji detaljnije opisuju obveze iznajmljivača u turizmu obuhvaćaju:

- Zakon o porezu na dohodak (Narodne novine br. 115/16, 106/18, 121/19, 32/20, 138/20, 151/22, 114/23)
- Zakon o turističkoj pristojbi (Narodne novine br. 52/19, 32/20, 42/20)
- Zakon o članarinama u turističkim zajednicama (Narodne novine br. 52/2019)
- Pravilnik o djelatnostima iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima te organiziranja kampova koji će se paušalno oporezivati, o visini paušalnog poreza i načinu plaćanja paušalnog poreza (Narodne novine br. 1/2017)
- Pravilnik o paušalnom oporezivanju djelatnosti iznajmljivanja i organiziranja smještaja u turizmu (Narodne novine br. 115/16, 106/18)

Zakon o porezu na dohodak definira kako se poreznim obveznicima plaćanja tog poreza smatraju sve fizičke ili pravne osobe koje ostvaruju određeni dohodak. Dohodak obuhvaća sve primitke od nesamostalnog rada, od samostalne djelatnosti, od imovine i imovinskih prava, od kapitala ili od nekog drugog oblika dohotka koje je osoba stekla u određenom vremenskom razdoblju.²⁸ Za porez na dohodak određen je osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka za određene osobe. Osobni odbitak, to jest, osnova za uvećanje osnovnog osobnog odbitka može se dobiti za uzdržavane članove uže obitelji, za svako uzdržavano dijete, za invalidnost poreznog obveznika te za invalidnost poreznog obveznika u iznosu od 100 %. Godišnja porezna osnovica određuje se prema ukupnom iznosu dohotka koje je fizička ili pravna osoba primila od nesamostalnog rada ili od samostalne djelatnosti. Za osobe za koje vrijedi osobni odbitak godišnja porezna osnovica umanjuje se za taj iznos. Zakonom o porezu na dohodak definirane su visine poreznih stopa za određene jedinice lokalne samouprave. Niža stopa poreza na dohodak obračunava se za poreznu osnovicu do 50 400 EUR te se viša stopa poreza na dohodak obračunava za poreznu osnovicu koja je veća od 50 400 EUR. Tom odlukom za općinu niže stope iznose između 15 % i 22 % te više stope iznose od 25 % do 33 %. Za grad s manje od 30 000 stanovnika niža stopa iznosi između 15 % i 22,40 % te viša stopa iznosi između 25 % i 34,50 %. Za grad s više od 30 000 stanovnika niža stopa iznosi između 15 % i 23 %, a viša stopa iznosi između 25 % i 34,40 %. Za Grad Zagreb propisane su posebne porezne stope koje za nižu stopu iznose između 15 % i 23,60 % te za višu stopu iznose između 25 % i 35,40 %.²⁹

Nadalje, *Zakon o turističkoj pristojbi* definira obvezu plaćanja turističke pristojbe, način utvrđivanja visine turističke pristojbe, raspoređivanje prikupljenih sredstava turističke pristojbe, rokove i način uplate turističke pristojbe te prijavu i odjavu turista te druga pitanja koja su bitna za prikupljanje i raspoređivanje turističke pristojbe i evidenciju turističkih noćenja.³⁰ Turističke su pristojbe prihodi koje primaju turističke zajednice kako bi mogle izvršavati planirane projekte i biti u skladu s godišnjim programom rada i financijskim planom. Porezni obveznici koji su obvezni plaćati turističku pristojbu su.³¹

²⁸ *Zakon o porezu na dohodak*. čl. 5, st. 1.

²⁹ *Zakon o porezu na dohodak*. čl. 19., 19.a

³⁰ *Zakon o turističkoj pristojbi*. čl. 1.

³¹ *Ibid.*, čl. 4.

- osobe koje u jedinici lokalne samouprave u kojoj nemaju prebivalište upotrebljavaju uslugu smještaja u smještajnom objektu u kojem se obavlja ugostiteljska djelatnost;
- osobe koje upotrebljavaju uslugu noćenja na plovnom objektu nautičkog turizma;
- brodovi na kružnom putovanju u međunarodnom pomorskom prometu i međunarodnom prometu na unutarnjim vodama kad se brod nalazi na vezu u luci ili sidrištu luke;
- osobe koje pružaju ugostiteljske usluge smještaja u domaćinstvu ili na obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu;
- vlasnik kuće, apartmana ili stana za odmor u općini ili gradu koji nije smještajni objekt u smislu ovog Zakona, za sebe i sve ostale osobe koje noće u toj kući, apartmanu ili stanu; te
- vlasnik plovila koje nije plovni objekt nautičkog turizma u smislu ovoga Zakona, za sebe i sve osobe koje noće na tom plovilu u turističke svrhe³²

Visinu plaćanja turističke pristojbe određuje lokalna samouprava. Postoji točno definiran najniži i najviši iznos koji određuje iznos turističke pristojbe. Turistička pristojba može se plaćati na mjesečnoj razini za protekli mjesec u iznosu koliko je ostvarenih noćenja ili se plaća paušalno jednokratno ili na kvartalnoj razini. Prihode koje turistička zajednica primi od turističkih pristojbi dijeli na 3,5% sredstava na poseban račun Hrvatske turističke zajednice za razvojne projekte i programe izrade novih turističkih programa na turistički nedovoljno razvijenim područjima te 2% sredstava na poseban račun Hrvatske turističke zajednice za projekte i programe udruženih turističkih zajednica. Ostala sredstva koje je turistička zajednica prikupila prilikom ubiranja turističkih pristojbi dijeli se tako da 65% sredstava pripada lokalnoj turističkoj zajednici od čega 30% sredstava pripada općini ili gradu na području kojem je osnovana kako bi se poboljšali uvjeti boravka turista, 15% sredstava pripada regionalnoj turističkoj zajednici, 20% sredstava pripada HTZ-u.³³

Zakonom o članarinama u turističkim zajednicama propisana je obveza plaćanja članarina, propisane su osnovice i stope po kojim se obračunava i plaća članarina turističkoj zajednici kao i način plaćanja članarine, evidencija, obračun i naplata članarine kao i druga pitanja u kojim je objašnjen način plaćanja i raspoređivanje članarina turističkoj zajednici.³⁴

³² *Zakon o turističkoj pristojbi*. čl. 4, st. 1.

³³ *Ibid.* čl. 20, st. 1.

³⁴ *Zakon o članarinama u turističkim zajednicama*. čl. 1.

Porezni obveznici koji su obvezni plaćati članarine turističkim zajednicama pravne su i fizičke osobe koje imaju svoje sjedište, prebivalište, pogon ili objekt u kojem pružaju ugostiteljske usluge, usluge u turizmu ili djelatnosti koje imaju korist od turizma koje trajno ili sezonski ostvaruju prihod. Visina članarine koju su iznajmljivači obvezni plaćati određuje se prema skupini u kojoj je razvrstana djelatnost kojom se pravna ili fizička osoba bavi te ovisi o pripadajućoj stopi za obračun i plaćanje članarine. Sredstva koje turistička zajednica primi od iznajmljivača kad plaćaju turističku članarinu raspoređuju se tako da se 9% sredstava izdvaja na posebni račun Hrvatske turističke zajednice i 2% sredstava na posebni račun Hrvatske turističke zajednice za projekte i programe udruženih turističkih zajednica dok se preostala sredstva raspoređuju tako da 65% sredstava ide lokalnoj turističkoj zajednici, 15% sredstava regionalnoj turističkoj zajednici koja je osnovana sukladno zakonu kojim se uređuje sustav turističkih zajednica i 20% sredstava Hrvatskoj turističkoj zajednici.

U *Pravilniku o djelatnostima iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima te organiziranja kampova* koje će se paušalno oporezivati, o visini paušalnog poreza i načinu plaćanja paušalnog poreza određuje se visina i način utvrđivanja godišnjeg paušalnog dohotka te visina i način utvrđivanja godišnjeg paušalnog poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak te ostale bitne odredbe za provedbu paušalnog oporezivanja. Prema ovom Pravilniku porezni je obveznik fizička osoba, to jest, građanin, kojem je na temelju odobrenja nadležnog ureda odobreno pružanje usluge građana u domaćinstvu u skladu s odredbama zakona kojim se uređuje ugostiteljska djelatnost, a nije obveznik poreza na dodanu vrijednost.³⁵ Prema Pravilniku točno je određen način izračuna godišnjeg paušalnog poreza na dohodak koji su određeni iznajmljivači obvezni plaćati. Godišnji paušalni porez na dohodak računa se tako da se broj kreveta ili broj smještajnih jedinica pomnoži s visinom paušalnog poreza po krevetu ili po smještajnoj jedinici. Visina paušalnog poreza po krevetu ili po smještajnoj jedinici ima fiksni iznos koji prema Pravilniku iznosi 300 kn ili 39,82 EUR po krevetu to jest 350 kn ili 46,45 EUR po smještajnoj jedinici u kampu. Godišnji paušalni porez iznajmljivači plaćaju za svako tromjesječje u visini jedne četvrtine godišnjeg paušalnog poreza na dohodak i prireza porezu na dohodak.

³⁵ *Pravilnik o djelatnostima iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima te organiziranja kampova koje će se paušalno oporezivati, o visini paušalnog poreza i načinu plaćanja paušalnog poreza.* čl. 1.

U *Pravilniku o paušalnom oporezivanju djelatnosti iznajmljivanja i organiziranja smještaja u turizmu* definiraju se kriteriji po kojima predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave propisuje visinu paušalnog poreza na dohodak.³⁶ U Pravilniku navedene su visine paušalnog poreza po krevetu, po smještajnoj jedinici u kampu ili kamp-odmorištu te po smještajnoj jedinici u objektu za robinzonski smještaj. Propisani iznos visine paušalnog poreza iznosi najmanje 150 kn ili 19,91 EUR te najviše 1500 kn ili 199,08 EUR. Točan iznos visine paušalnog poreza određuju tijela jedinice lokalne samouprave za svako područje naselja u kojem se pružaju djelatnosti iznajmljivanja i smještaja u turizmu.

³⁶ *Pravilnik o paušalnom oporezivanju djelatnosti iznajmljivanja i organiziranja smještaja u turizmu*. čl. 1.

4. Analiza poreznog opterećenja smještajnih kapaciteta u Europskoj uniji

Iznajmljivači smještajnih kapaciteta u Europskoj uniji obveznici su financijskih opterećenja vezanih uz iznajmljivanje. Obveze iznajmljivača razlikuju se ovisno o kojoj je državi Europske unije riječ. No, svi iznajmljivači smještajnih kapaciteta moraju zadovoljiti određene uvjete kako bi uopće mogli započeti iznajmljivati smještaj. Većinski se obveze iznajmljivača dijele u dvije kategorije prema zaradi od iznajmljivanja turističkih smještaja. Dijele se na one iznajmljivače koji zarađuju do određenog iznosa koji nisu u sustavu PDV-a te na one koji zarađuju više od određenog iznosa te su oni u sustavu PDV-a. Također, jedna od zajedničkih obveza svim iznajmljivačima odnosi se na plaćanje turističke pristojbe. Turističku pristojbu moraju plaćati svi turisti koji borave u destinaciji izvan svojeg stalnog mjesta prebivališta te se izračunava tako da se broj noćenja pomnoži s brojem gostiju te određenim iznosom od strane jedinice lokalne samouprave. U sljedećim poglavljima obradit će se financijske obveze iznajmljivača Španjolske, Italije, Francuske i Portugala.

4.1.Španjolska

Prije samog iznajmljivanja iznajmljivači su dužni izraditi turističku licencu koja im omogućava da vlastitu nekretninu iznajmljuju kao turistički smještaj. Posebna je vrsta licence potrebna iznajmljivaču ako planira svoj turistički smještaj promovirati na marketinškim kanalima. Pri dobivanju licence svaka regija ima vlastita pravila. Kako bi iznajmljivač dobio licencu nekretnina mora zadovoljiti određene uvjete.

U Španjolskoj iznajmljivači smještaja za potrebe turističkog iznajmljivanja plaćaju određene poreze koje određuje jedinica lokalne samouprave. Vrsta poreza koju iznajmljivač plaća ovisi o tome je li objekt koji iznajmljuje kategoriziran kao iznajmljivanje smještaja s pružanjem usluga ili iznajmljivanje smještaja bez pružanja usluga. Ako iznajmljivač nudi najam s pružanjem usluga, objekt koji iznajmljuje ima slične karakteristike hotelu. Iznajmljivač je dužan primiti goste, to jest, imati recepciju, prema potrebi čistiti smještajnu jedinicu, mijenjati posteljinu i ručnike te nuditi uslugu pranja rublja, također, može nuditi hranu u sklopu pružanja smještaja. U slučaju da iznajmljivač nudi najam bez usluga, iznajmljivač nije dužan nuditi dodatne usluge poput čišćenja te mijenjanja posteljine i ručnika. Oni iznajmljivači koji pružaju smještaj u objektu u kojem nude usluge slične

hotelskima obvezni su plaćati porez na gospodarske aktivnosti, porez na dodanu vrijednost te porez na dohodak. Porez na gospodarske aktivnosti (španj. Impuesto sobre las Actividades Económicas) u Španjolskoj plaćaju sve fizičke ili pravne osobe koje obavljaju bilo kakav oblik poslovne, profesionalne ili umjetničke aktivnosti.³⁷ Visina poreza određuje se prema vrsti, djelatnosti, lokaciji te obujmu poslovanja. Konkretno u turizmu porez na gospodarske aktivnosti plaćaju oni iznajmljivači koji ostvare prihode od iznajmljivanja turističkih apartmana koji su veći od jednog milijuna eura godišnje. Porez na gospodarske aktivnosti plaća se na godišnjoj razini. Nadalje, iznajmljivači, isto kao i hoteli, obvezni su plaćati porez na dodanu vrijednost po smanjenoj stopi od 10%. Smanjena stopa poreza na dodanu vrijednost u iznosu od 10% obračunava se za hotelske i ugostiteljske usluge, usluge čišćenja ulica i usluga prijevoza.³⁸ Porez na dodanu vrijednost obvezni su plaćati samo oni iznajmljivači koji nude usluge u sklopu smještaja kako bi imali jednake obveze kao hoteli koji također moraju plaćati porez na dodanu vrijednost u iznosu od 10%. Porez na osobni dohodak (španj. Impuesto sobre la renta de las personas físicas) vrsta je poreza koju plaća svaka osoba koja ostvaruje određeni dohodak. Fizička ili pravna osoba plaća porez na osobni dohodak kojim se smatra svaki dohodak od nesamostalnog rada, samostalnog rada ili profesionalne djelatnosti. Osobama koje plaćaju porez na dohodak smatraju se one čiji je godišnji dohodak veći od 22 000 EUR te one koje su promijenile posao te je plaća od sljedećeg poslodavca veća od 1500 EUR godišnje.³⁹ Porez na dohodak plaća se prema prijavljenom iznosu prihoda koji je zarađen od iznajmljivanja turističkog smještaja. Dohodak se prijavljuje kao dohodak od gospodarske djelatnosti. Iznajmljivači koji nude uslugu smještaja u objektu, no ne pružaju ostale usluge obvezni su također platiti porez na gospodarske aktivnosti te porez na osobni dohodak, no prema drukčijim pravilima od iznajmljivača koji pružaju i usluge uz smještaj. Porez na gospodarske aktivnosti iznajmljivač plaća za objekt koji periodično iznajmljuje kao turistički smještaj, no ne nudi nikakve usluge.

³⁷ Portal del Contribuyente del Ayuntamiento de Madrid, *Impuesto sobre Actividades Económicas (IAE). Altas, bajas y variaciones* <https://agenciatributaria.madrid.es/portales/contribuyente/es/Gestiones-y-tramites/Otras-gestiones/Impuesto-sobre-Actividades-Economicas-IAE-Altas-bajas-y-variaciones/?vgnextfmt=default&vgnextchannel=fe72e5bcc9c78710VgnVCM1000008a4a900aRCRD> (pristupljeno 12.4.2024.)

³⁸ Agencia Tributaria, *Tipo impositivo reducido del 10 por ciento* <https://sede.agenciatributaria.gob.es/Sede/ayuda/manuales-videos-folletos/manuales-practicos/manual-iva-2023/capitulo-04-sujetos-pasivos-repercusion-impositivo/tipo-impositivo/tipo-impositivo-reducido-10-ciento.html> (pristupljeno 15.4.2024.)

³⁹ Agencia Tributaria, *Obligación de declarar* <https://sede.agenciatributaria.gob.es/Sede/Ayuda/22Presentacion/100/2.html> (pristupljeno 15.4.2024.)

Vlasnik objekta, to jest nekretnine, mora za nju plaćati porez. Iznajmljivač je izuzet iz obveze plaćanja navedenog poreza jedino u slučaju ako su prihodi od iznajmljivanja bili manji od 601,01 EUR. Iznajmljivači smještaja koji ne nude usluge ne plaćaju porez na dodanu vrijednost. Porez na dohodak iznajmljivačima koji ne pružaju usluge nije umanjen za 60 % zbog toga što se nekretnina povremeno iznajmljuje za turistički smještaj te ne zadovoljava stalnu upotrebu zbog stanovanja. Porez se obračunava i naplaćuje i za razdoblje u kojem smještajni kapacitet nije bio iznajmljen. Stopa poreza za razdoblje koje nije bilo iznajmljeno može biti između 1 % i 2,2 %.

Na sve oblike smještaja primjenjuje se plaćanje turističke pristojbe svim turistima. Turistička pristojba služi kako bi njezini prihodi pridonijeli održavanju infrastrukture, zaštiti okoliša i kulturne baštine. Osobe izuzete od plaćanja turističke pristojbe su osobe mlađe od 16 godina, za Valenciju mlađe od 18 godina te osobe koje putuju zbog dobivanja medicinske pomoći. Svaka regija samostalno odlučuje o uvjetima plaćanja turističke pristojbe. Iznos turističke pristojbe je u rasponu između 0,50 EUR i 4 EUR za sve lokacije. Osim turističke pristojbe Španjolska je uvela plaćanje poreza na održivi turizam za područje Balearskih otoka. Balearski otoci obuhvaćaju Mallorcu, Menorcu, Ibiza i Formenteru. Porez na održivi turizam odnosi se na sve turiste starije od 16 godina te se naplaćuje u iznosu između 1 EUR i 4 EUR po noćenju.

4.2. Italija

U Italiji postoje dvije vrste turističkog iznajmljivanja, kuće za odmor te turistički najam. Uz iznajmljivanje kuća za odmor iznajmljivači nude dodatne usluge poput čišćenja smještaja, mijenjanje posteljine i ručnika, prijevoz od ili do zračne luke te organiziranje turističkih obilazaka, dok uz turistički najam iznajmljivači ne pružaju nikakvu vrstu usluga. Iznajmljivači su dužni prijaviti prihode od iznajmljivanja. Pri prijavi prihoda iznajmljivači dostavljaju ugovor o kratkoročnom najmu, potvrdu o plaćanju te rezervacije koje su dobivene izravnim putem ili putem posredničkih mrežnih stranica.

Prihodi su iznajmljivača od turističkog najma smještaja koji se oporezuju kapitalni dohodak, dohodak od nepoduzetničkog poslovanja i dohodak od poduzetničkog poslovanja. Kapitalni dohodak odnosi se na prihode primljene isključivo od najma turističkog smještaja. Dohodak od nepoduzetničkog poslovanja odnosi se na prihod od najma i dodatnih usluga te

se svrstava u komercijalne aktivnosti i oporezuje se prema propisanim stopama sustava poreza na osobni dohodak (tal. Imposta sul reddito delle persone fisiche, IRPEF).⁴⁰ Dohodak od poduzetničkog poslovanja odnosi se na prihod od najma i dodatnih usluga i oporezuje se kao dohodak od djelatnosti koji može biti paušalan ili dio sustava IRPEF.

Iznajmljivači mogu biti obveznici plaćanja paušalnog poreza ili obveznici ulaska u sustav IRPEF plaćanja poreza na osobni dohodak. Sustav IRPEF je sustav poreza na osobni dohodak. Iznajmljivači plaćaju paušalni porez ako su njihovi godišnji prihodi manji od 85 000 EUR. Također, iznajmljivači i dalje plaćaju paušalni porez dok ne dosegnu prag od 100 000 EUR. Ako je iznajmljivač obveznik plaćanja paušalnog poreza, plaćat će fiksni iznos koji iznosi 15% ostvarenih prihoda. Obveznici plaćanja ovog poreza mogu plaćati porez po sniženoj stopi od 5% ako nikad nisu bili u sustavu PDV-a, a ako su u sustavu PDV-a zadnje tri godine te ako pripadaju *startup* kategoriji. Iznajmljivači koji su obveznici ulaska u sustav IRPEF oni su koji ostvaruju prihod veći od 100 000 EUR godišnje.⁴¹ Ovi iznajmljivači obveznici su ulaska u sustav PDV-a te moraju dobiti vlastiti PDV broj. Ulaskom u sustav PDV-a bit će im omogućeno lakše odbijanje iznosa troškova vezanih uz iznajmljivanje turističkog smještaja. Porezna osnovica iznajmljivača koji su obveznici ulaska u sustav IRPEF izračunava se tako da se ostvareni prihodi umanje za dopušteni iznos troškova. Primjerice, ako ukupni prihodi iznose 50 000 EUR, a dopušteni troškovi iznose 15 000 EUR, osnovica oporezivanja iznosit će 35 000 EUR. Bilježenjem troškova vezanih uz turistički smještaj iznajmljivač se prijavljuje za odbijanje poreza na dodanu vrijednost na nastale izdatke. Izdaci za koje vrijedi odbijanje poreza na dodanu vrijednost odnose se na komunalne troškove, troškove čišćenja, troškove oglašavanja, troškove za nabavu namještaja, troškove za ostalu opremu u kućanstvu i troškove hrane te pića. Na izračunatu osnovicu obračunava se porez u iznosu između 23% i 43%. Porez u iznosu od 23% plaća se na prihode do 28 000 EUR, u iznosu od 35% plaća se za prihode u iznosu između 28 000 EUR i 50 000 EUR te se porez u iznosu od 43% plaća za prihode veće do 50 000 EUR.⁴²

⁴⁰ Immobili ovunque, *Tassazione casa vacanze: come funziona? Quanto si paga con regime forfettario e ordinario?* https://www.immobiliounque.it/blog/tassazione-casa-vacanze/#google_vignette (pristupljeno 17.4.2024.)

⁴¹ Lodgify, *Tassazione e detrazioni fiscali per affitti turistici: come funziona?* <https://www.lodgify.com/blog/it/spese-detraibili-case-vacanze/> (pristupljeno 17.4.2024.)

⁴² Fisco e Tasse, *Riforma fiscale: prime istruzioni per aliquote Irpef e scaglioni 2024* <https://www.fiscoetasse.com/normativa-prassi/13326-riforma-fiscale-prime-istruzioni-per-aliquote-irpef-e-scaglioni-2024.html> (pristupljeno 18.4.2024.)

Druga je obveza koju imaju iznajmljivači plaćanje turističke pristojbe (tal. *tassa di soggiorno*). Ovu vrstu obveze plaćaju turisti koji odsjedaju barem jednu noć na mjestu koje nije njihovo stalno mjesto boravka. Iznajmljivačima plaćaju turisti, a iznajmljivači dalje plaćaju državi. Turistička pristojba plaća se za smještaj turista u kućama za odmor, za noćenja s doručkom, pansioni i turističke objekte te se plaća u gradovima koji su od umjetničkog ili povijesnog značaja. O iznosu turističke pristojbe odlučuje jedinica lokalne samouprave za svaku općinu. Postoje dvije vrste naplate turističke pristojbe. Jedna od vrsta odnosi se na uplaćivanje fiksnog iznosa dok se druga vrsta odnosi na plaćanje određenog postotka od rezervacija smještaja. Visina porezne obveze izračunava se tako da se broj gostiju pomnoži s brojem ostvarenih noćenja te se taj iznos pomnoži s određenim koeficijentom stope poreza koju određuje općina. Visina porezne obveze ovisi i o lokaciji i kategoriji smještaja. Visina je turističke pristojbe između 1 EUR i 7 EUR. Iznajmljivač svaki mjesec prijavljuje koliko je gostiju ostvarilo određeni broj noćenja u njihovom smještaju općini te za navedenu količinu plaća određeni iznos. Gostima je turistička pristojba uključena u ukupnu cijenu boravka te je posebno iskazana na računu. Osobe koje su izuzete iz obveze plaćanja turističke pristojbe su one koje su mlađe od 12 godina, starije od 65 godina, osobe s invaliditetom, stanovnici općine u kojoj iznajmljuju smještaj te policijski službenici.⁴³

Sve smještajne jedinice namijenjene turističkom iznajmljivanju moraju dobiti svoj vlastiti kontrolni interni broj poduzeća (tal. *Control Internal Number*), CIN broj, koji dodjeljuje Ministarstvo turizma elektroničkim putem. Nakon dobivanja CIN broja iznajmljivač mora iskazati broj na turističkom objektu te ga treba prikazati na svakom oglasu na kojem je objavljen.

4.3. Portugal

Iznajmljivači turističkog smještaja u Portugalu prije iznajmljivanja moraju odabrati koju vrstu smještaja iznajmljuju turistima. Vrsta se bira prema portugalskoj klasifikaciji gospodarskih djelatnosti. Iznajmljivač može birati između vrste namještenog smještaja za turiste i ostalih vrsta kratkotrajnog smještaja za turiste. Nadalje, iznajmljivač je dužan svoju

⁴³ Lodgify, *Tassa di soggiorno e affitti brevi: la guida per i proprietari*
<https://www.lodgify.com/blog/it/tassa-soggiorno-case-vacanze/> (pristupljeno 18.4.2024.)

djelatnost kratkotrajnog iznajmljivanja smještajnih jedinica prijaviti putem financijskog portala te odrediti hoće li biti u pojednostavljenom sustavu ili u sustavu organiziranog računovodstva.

U Portugalu postoje dvije vrste najma smještajnih objekata, tradicionalni, to jest, dugoročni najam te lokalni najam koji se odnosi na iznajmljivanje smještajnih jedinica kratkoročno turistima.⁴⁴ Obveze obje vrste iznajmljivača odnose se na plaćanje općinskog poreza na imovinu (port. Imposto Municipal sobre Imóveis), etažiranja (port. Quotas de Condomínio) te osiguranja. Općinski porez na imovinu plaćaju svi vlasnici nekretnina ili zemljišta na godišnjoj razini. Iznos općinskog poreza na imovinu određuje lokalna jedinica samouprave u kojoj se nekretnina ili zemljište nalazi. Plaćanje ovog poreza odnosi se na nekretnine namijenjene stanovanju, trgovini, industriji ili uslugama te se odnosi na zemljišta namijenjena izgradnji. Iznajmljivači plaćaju i etažiranje u zgradama čiji se prihodi ulažu u održavanje i poboljšanje same zgrade. Svi stanovnici zgrade plaćaju udio iz kojeg se financiraju potrebni rashodi. Nadalje, iznajmljivači plaćaju i osiguranje kojim se osigurava nekretnina te svi sadržaji koji se nalaze u njoj.

Iznajmljivači su obveznici plaćanja poreza na lokalni smještaj koji se dijeli na dvije vrste. Jedna je vrsta porez na osobni dohodak (port. Imposto sobre o Rendimento das Pessoas Singulares, IRS), odnosno, pojednostavljeni računovodstveni sustav, a druga je vrsta porez na dobit poduzeća (port. Imposto sobre o Rendimento das Pessoas Coletivas, IRC), to jest, organizirani računovodstveni sustav.⁴⁵ Obveznici plaćanja poreza prema pojednostavljenom sustavu oni su čiji su godišnji prihodi manji od 200 000 EUR godišnje, a obveznici plaćanja poreza prema organiziranom sustavu oni su čiji su godišnji prihodi veći od 200 000 EUR godišnje. Pri oporezivanju prema pojednostavljenom sustavu oporezuje se 35% prihoda koje je iznajmljivač ostvario na godišnjoj razini. Ova vrsta oporezivanja odnosi se na smještajne kapacitete poput kuća i stanova. Ako se iznajmljivanje odvija u objektima poput hostela oporezuje se 15% prihoda koje je iznajmljivač ostvario na godišnjoj razini. Oporezivanje dohotka prema pojednostavljenom sustavu dijeli se na dvije kategorije: B i F. Kategorija B odnosi se na iznajmljivače u pojednostavljenom sustavu te se u tom slučaju oporezuje dio

⁴⁴ Flatio, *Custos & Impostos – Alojamento Local vs Arrendamento Tradicional*

<https://www.flatio.pt/blog/3-custos-impuestos-alojamento-local-vs-arrendamento-tradicional> (pristupljeno 18.4.2024.)

⁴⁵ Ibid.

ostvarenih prihoda. Prihodi u iznosu od 50% oporezivanja odnose se na kuću ili stan, u iznosu od 35% na većinu lokalnih smještajnih objekata, u iznosu od 15% na apartmane i sobe te u iznosu od 10% koji se odnosi na subvencionirane slučajeve.⁴⁶ Osnovica oporezivanja za kategoriju F izračunava se tako da se izračuna razlika ostvarenih prihoda i troškova nastalih za smještajni kapacitet. Troškovi koji se ubrajaju u ovaj izračun odnose se na troškove etažiranja i radova te se ne odnose na opremanje smještajnog kapaciteta namještajem ili uređajima. Pri oporezivanju prema organiziranom sustavu također se oporezuje 35% prihoda ostvarenih na godišnjoj razini ako se radi o kućama i stanovima u kojim se pruža turistički smještaj. Ako se radi o drugim vrstama smještaja, oporezuje se 4% prihoda ostvarenih na godišnjoj razini. Obveznici plaćanja poreza prema organiziranom sustavu obvezni su plaćati i porez na dodanu vrijednost u iznosu od 6 %. Ako je iznajmljivač u sustavu organiziranog računovodstva, dužan je plaćati i porez na dodanu vrijednost. Visina stope PDV-a obračunava se prema stopi od 6 % na kopnu, 5 % na Madeiri te 4 % na Azorima. Porez na dodanu vrijednost plaća se svaki mjesec ili za svako tromjesjeće.

Također, postoji i obveza plaćanja turističke pristojbe (port. imposto de alojamento) koja se izračunava tako da se broj osoba pomnoži s brojem noćenja te s iznosom pristojbe koji je posebno određen za svaku destinaciju. Turistička pristojba u Portugalu plaća se samo u određenim gradovima i mjestima. Turistička pristojba plaća se po osobi po noćenju. Većinski se pristojba plaća samo za prvih sedam noćenja tijekom kojih turist boravi na destinaciji. Osobama koje su izuzete iz plaćanja turističke pristojbe u većini destinacija smatraju se one mlađe od 12 ili 13 godina, osobe s invaliditetom te osobe koje putuju zbog medicinskih razloga. Iznos turističkih pristojba u Portugalu je između 1 EUR i 4 EUR.⁴⁷

4.4.Francuska

Financijske obveze iznajmljivača turističkog smještaja odnose se na plaćanje turističke pristojbe (franc. *taxe de séjour*) koju određuje općina, u nekim slučajevima iznajmljivač plaća i porez na stanovanje (franc. *taxe d'habitation*), a ako je iznajmljivač vlasnik

⁴⁶ Motepio, *Alojamento local: um guia com todas as regras e modalidades* (<https://www.montepio.org/ei/pessoal/emprego-e-formacao/alojamento-local-siga-estes-passos/>) (20.4.2024.)

⁴⁷ Portugal accounting, *Tourist tax in Portugal: What you need to know and where does it apply?* (<https://www.portugal-accounting.com/post/tourist-tax-in-portugal>) 20.4.2024.)

nekretnine koju iznajmljuje mora platiti i porez na imovinu (franc. *taxe foncière*).⁴⁸ Prihodi koje turističke zajednice prikupljaju od turističkih pristojba upotrebljavaju se kako bi se podmirili rashodi vezani uz zaštitu i održavanje turističkih mjesta kao i za unaprjeđenje turističke ponude. Vrste plaćanja turističkih pristojba dijele se na realnu turističku pristojbu (franc. *Taxe de séjour au réel*) te na paušalnu turističku pristojbu (franc. *Taxe de séjour au forfait*). Turistička pristojba može se plaćati na godišnjoj razini ili na razini turističke sezone koja, primjerice, traje od travnja do rujna. O vrsti plaćanja turističke pristojbe odlučuje općinsko vijeće ili raspravno tijelo ustanove javne međuopćinske suradnje (franc. *L'établissement public de coopération intercommunale, EPCI*). Obveznici plaćanja paušalne vrste turističke pristojbe su oni kojim je godišnji prihod od iznajmljivanja turističkog smještaja manji od 176 200 EUR za gostinjske sobe i klasificirani turistički smještaj ili manji od 72 600 EUR za nekvalificirani turistički smještaj ili pansione koji nude uslugu doručka. Visina turističke pristojbe obveznika plaćanja paušalne vrste turističke pristojbe izračunava se tako da se stopa za određenu kategoriju smještajnog kapaciteta pomnoži s brojem kreveta u smještajnoj jedinici te se taj iznos pomnoži s brojem noćenja koliko se smještajni kapacitet iznajmljuje. Obveznici ove pristojbe su iznajmljivači koji su ujedno i vlasnici smještajnih kapaciteta u kojim turisti borave te im naplate turističku pristojbu. Paušalna vrsta plaćanja turističke pristojbe plaća se paušalno te takav način plaćanja određuje općina u kojoj se nalazi smještajni kapacitet. Iznajmljivač plaća paušalni iznos turističke pristojbe prema broju kreveta koji se nudi u smještajnom kapacitetu. Na samom računu mora biti iskazano da je u cijeni uključena turistička pristojba. U ovoj vrsti plaćanja turističke pristojbe ukupan iznos naveden na računu koji dobiva turist ulazi u obračun poreza na dodanu vrijednost. Obveznici prema realnom sustavu odnose se na one kojim su godišnji prihodi veći od 176 200 EUR za gostinjske sobe i klasificirani turistički smještaj.⁴⁹ Iznos plaćanja realne vrste turističke pristojbe izračunava se tako da se pomnoži broj noćenja s brojem osoba koje su odsjele u navedenom razdoblju te se taj iznos pomnoži s iznosom stope za određeni smještajni kapacitet, kategorizaciju kapaciteta te fazu turističke sezone. Realna vrsta načina plaćanja turističke pristojbe plaća se tako da je uključena u

⁴⁸ LegalPlace, *Fiscalité de la location saisonnière: ce qu'il faut savoir*

<https://www.legalplace.fr/guides/taxe-sejour-location-saisonniere/> (pristupljeno 22.4.2024.)

⁴⁹ Bforbank, *Quelle fiscalité pour les chambres d'hôtes et gîtes touristiques?*

<https://www.bforbank.com/blog/parlons-budget/quelle-fiscalite-pour-les-chambres-dhotes-et-gites-touristiques> (pristupljeno 22.4.2024.)

ukupnoj cijeni smještaja koju plaćaju turisti. Iznos turističke pristojbe mora biti posebno istaknut na računu koji dobivaju turisti. Na ovaj se način turistička pristojba plaća jednokratno u trenutku kad je realiziran boravak turista u smještajnom kapacitetu. Za obje vrste plaćanja turističke pristojbe vrijedi da se iznos pristojbi uplaćuje na određeni datum koji je prethodno odredilo Općinsko vijeće. Iz plaćanja turističke pristojbe izuzete su osobe mlađe od 18 godina, sezonski radnici, osobe koje su smještene u oblicima nužnog ili privremenog smještaja te stanari koji žive u smještaju kojem je najamnina manja od određenog iznosa koje odredi Gradsko vijeće. Visina iznosa turističke pristojbe ovisi o kategorizaciji smještajnih kapaciteta prema zvjezdicama, o vrsti smještajnog kapaciteta te o fazi turističke sezone. Minimalan iznos turističke pristojbe po osobi po noćenju iznosi 0,20 EUR te maksimalan iznos je 4,60 EUR.

Porez na stanovanje obvezni su plaćati određeni iznajmljivači te se odnosi na nekretnine za odmor koje su konkretno druga nekretnina u vlasništvu iznajmljivača. Iznos porezne osnovice određuje jedinica lokalne samouprave te ovisi o karakteristikama navedene nekretnine. Pri plaćanju poreza na stanovanje iznajmljivači su dužni prijaviti tko će i u kojem razdoblju upotrebljavati navedenu nekretninu. Iznajmljivač prijavljuje uvjete upotrebe na početku svake kalendarske godine. Porezna osnovica računa se na temelju katastarske vrijednosti nekretnine i visine stope o kojoj odlučuje jedinica lokalne samouprave. Svake godine jedinica lokalne samouprave ažurira visine stopa poreza na nekretnine. Moguće povećanje poreznih stopa jedinice lokalne samouprave mogu uvesti za općine u kojim se nalazi velik broj nekretnina za iznajmljivanje. Od plaćanja ovog poreza oslobođene su osobe koje napuste mjesto prebivališta te odu u centar za dugotrajnu skrb ili dom za umirovljenike. Još jedna od mogućnosti kad su osobe oslobođene plaćanja poreza na nekretnine je ako se nalaze u zonama ruralne revitalizacije te je nekretnina kategorizirana kao namješteni turistički smještaj. Porez na imovinu plaćaju vlasnici nekretnina iako je smještaj iznajmljen. Nekretnine koje ulaze u obvezu plaćanja ovog poreza su one koje su pričvršćene na tlo te imaju izgled prave građevine, primjerice kuća, stan, parkiralište, zgrada, čamac opremljen za stanovanje ili trgovinu, komercijalne instalacije kao što su hangar, radionica ili podrum. Iznos porezne osnovice izračunava se s pomoću katastarske vrijednosti nekretnine i stope koju određuje jedinica lokalne samouprave. Točnije, porezna osnovica na koju se plaća porez na nekretninu iznosi polovicu katastarske vrijednosti nekretnine. Osobama koje su izuzete iz plaćanja smatraju se osobe starije od 75 godina, osobe koje su smještene u domu

za starije osobe i osobe koje primaju naknadu za invalidninu. Također, nekretnine koje su novogradnje, koje se rekonstruiraju ili se dograđuju oslobođene su od plaćanja poreza na nekretninu u razdoblju od dvije godine od završetka radova. Postoji i mogućnost trogodišnjeg oslobođenja od plaćanja poreza ako vlasnici na navedenoj nekretnini obavljaju poslove ušteđenja energije.

Zaključak

Porezi i porezni sustavi formiraju se i mijenjaju oblik već tisućljećima, no namjena im ostaje ista. Prikupljanje poreza državi omogućava podmirivanje rashoda za javne potrebe i stanovništvo kako bi povećala kvalitetu života i osigurala osnovne potrebe. Država poreze prikuplja iz svih djelatnosti te od većine fizičkih i pravnih osoba koje stječu određeni dohodak. Turizam, kao jedna od najznačajnijih grana gospodarstva, velikim prihodima uvelike pridonosi proračunima država Europske unije. Primjerice, gotovo 3 milijarde noćenja ostvareno je u 2023. godini. Svako ostvareno noćenje bilo je i plaćeno unutar smještajnih kapaciteta poput hotela, apartmana ili kampa.

U većini država Europske unije postoji sličan način oporezivanja iznajmljivača koji se dijele na one s višim prihodima i višim obvezama te one s nižim prihodima i nižim obvezama. Vlasti nastoje motivirati iznajmljivače koji ostvaruju manje prihode upravo činjenicom da će im i obveze biti manje. Iznosi prihoda koji određuju obveze iznajmljivača razlikuju se među državama. Neki iznajmljivači nude dodatne usluge uz smještaj, a što također može utjecati na iznos poreza. Primjerice, u Španjolskoj, koja je ujedno prva država prema broju ostvarenih noćenja, iznajmljivači koji zarađuju manje od jednog milijuna eura ne plaćaju određene obveze, a porez na dohodak plaćaju samo oni s godišnjim prihodima većim od 22 000 EUR. U Hrvatskoj iznajmljivači s godišnjim prihodom manjim od 40 000 EUR i manje od 20 kreveta imaju niže obveze. U Italiji, koja je također jedna od vodećih država prema broju ostvarenih noćenja, postoje olakšice gdje se porezna osnovica izračunava kao razlika između prihoda i rashoda, a što motivira ulaganja u smještajne kapacitete. Portugal nudi olakšicu kad se iznajmljivačima s prihodima manjim od 200 000 EUR oporezuje samo 35% ostvarenih prihoda, a dok Francuska oslobađa iznajmljivače poreza na stanovanje na drugu nekretninu koju iznajmljuju. Zajedničko svim državama Europske unije je plaćanje turističke pristojbe za svakog turista po noćenju iako se iznosi i vrste pristojbi razlikuju. Na primjer, Španjolska je uz obveznu turističku pristojbu uvela dodatnu pristojbu za održivi turizam kako bi zaštitila Balearske otoke. Plaćanjem turističke pristojbe direktno se doprinosi turističkim zajednicama kojim ta sredstva koriste kako bi podmirili rashode vezane uz zaštitu i održavanje turističkih mjesta kao i za unaprjeđenje turističke ponude.

Analiza poreznog opterećenja smještajnih kapaciteta u Europskoj uniji prikazuje da su iznajmljivači suočeni s različitim financijskim obvezama koje se razlikuju ovisno o državi članici. Unatoč razlikama, svi iznajmljivači moraju zadovoljiti određene uvjete za zakonito iznajmljivanje smještaja. Obveze se uglavnom temelje na iznosu prihoda, a pritom se iznajmljivači dijele na one u sustavu PDV-a i one koji nisu te svi moraju plaćati turističku pristojbu. Sve ove obveze ukazuju na značajnu kompleksnost i raznolikost poreznih sustava u Europskoj uniji što može predstavljati izazov za iznajmljivače, ali također doprinosi regulaciji i održivosti turističkog sektora. Cilj je svih država članica osigurati pravedno oporezivanje i održavanje kvalitete turističke ponude čime se nastoje motivirati ulaganja u smještajne kapacitete i poboljšati ukupna turistička ponuda.

Bibliografija

Adams, Charles W. *Za dobro i zlo utjecaj poreza na kretanje civilizacije*. Zagreb: Institut za javne financije, 2006.

Agencia Tributaria, Obligación de declarar <https://sede.agenciatributaria.gob.es/Sede/Ayuda/22Presentacion/100/2.html> (pristupljeno 15.4.2024.)

Agencia Tributaria, Tipo impositivo reducido del 10 por ciento <https://sede.agenciatributaria.gob.es/Sede/ayuda/manuales-videos-folleto/manuales-practicos/manual-iva-2023/capitulo-04-sujetos-pasivos-repercusion-impositivo/tipo-impositivo/tipo-impositivo-reducido-10-ciento.html> (pristupljeno 15.4.2024.)

Balog, Antal i Dario Lešić, *Temelji poreznog sustava*. Zaprešić: Veleučilište s pravom javnosti Baltazar Zaprešić, 2021.

Bforbank, Quelle fiscalité pour les chambres d'hôtes et gîtes touristiques? <https://www.bforbank.com/blog/parlons-budget/quelle-fiscalite-pour-les-chambres-dhotes-et-gites-touristiques> (pristupljeno 22.4.2024.)

Državni zavod za statistiku. *Turizam u 2022*. Zagreb: Državni zavod za statistiku, 2023. <https://podaci.dzs.hr/2024/hr/76933> (pristupljeno 8.3.2024.)

Eurostat. *Establishments, bedrooms and bed-places in tourist accommodation*. https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/tour_cap_nat (pristupljeno 10.3.2024.)

Eurostat. *Eurostat regional yearbook 2022 edition*. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2022.

Eurostat. *Expenditure on accommodation by main mode of accommodation* https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tour_dem_exac/default/table?lang=en&category=tour.tour_dem.tour_dem_ex.tour_dem_extype (pristupljeno 11.3.2024.)

Fisco e Tasse, Riforma fiscale: prime istruzioni per aliquote Irpef e scaglioni 2024 <https://www.fiscoetasse.com/normativa-prassi/13326-riforma-fiscale-prime-istruzioni-per-aliquote-irpef-e-scaglioni-2024.html> (pristupljeno 18.4.2024.)

Flatio, Custos & Impostos – Alojamento Local vs Arrendamento Tradicional <https://www.flatio.pt/blog/3-custos-impostos-alojamento-local-vs-arrendamento-tradicional> (pristupljeno 18.4.2024.)

Hrvatska enciklopedija, mrežno izdanje. Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2013. – 2024. <https://www.enciklopedija.hr/clanak/porezi> (pristupljeno 8.3.2024.)

- Immobili ovunque*, Tassazione casa vacanze: come funziona? Quanto si paga con regime forfettario e ordinario? https://www.immobiliovunque.it/blog/tassazione-casa-vacanze/#google_vignette (pristupljeno 17.4.2024.)
- LegalPlace*, Fiscalité de la location saisonnière: ce qu'il faut savoir <https://www.legalplace.fr/guides/taxe-sejour-location-saisonniere/> (pristupljeno 22.4.2024.)
- Lodgify*, Tassa di soggiorno e affitti brevi: la guida per i proprietari <https://www.lodgify.com/blog/it/tassa-soggiorno-case-vacanze/> (pristupljeno 18.4.2024.)
- Lodgify*, Tassazione e detrazioni fiscali per affitti turistici: come funziona? <https://www.lodgify.com/blog/it/spese-detraibili-case-vacanze/> (pristupljeno 17.4.2024.)
- Ministarstvo financija porezna uprava. *Iznajmljivač stanova, soba i postelja putnicima i turistima i organizator kampova i/ili kamp-odmorišta te smještajnih jedinica u objektima za robinzonski smještaj*, <https://www.porezna-uprava.hr/Gradani/Stranice/Nekretnine/Najmodavac-soba-i-postelja-turistima.aspx> (pristupljeno 8.3.2024.).
- Motepio*, Alojamento local: um guia com todas as regras e modalidades <https://www.motepio.org/ei/pessoal/emprego-e-formacao/alojamento-local-siga-estes-passos/> (pristupljeno 20.4.2024.)
- Odluka o Nacionalnoj klasifikaciji djelatnosti 2007. – NKD 2007.* Narodne novine, 2007. br. NN 58/2007. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_06_58_1870.html (pristupljeno 2.3.2024.).
- Portal del Contribuyente del Ayuntamiento de Madrid*, Impuesto sobre Actividades Económicas (IAE). Altas, bajas y variaciones <https://agenciatributaria.madrid.es/portales/contribuyente/es/Gestiones-y-tramites/Otras-gestiones/Impuesto-sobre-Actividades-Economicas-IAE-Altas-bajas-y-variaciones/?vgnnextfmt=default&vgnnextchannel=fe72e5bcc9c78710VgnVCM1000008a4a900aRCRD> (pristupljeno 12.4.2024.)
- Portugal accounting*, Tourist tax in Portugal: What you need to know and where does it apply? <https://www.portugal-accounting.com/post/tourist-tax-in-portugal> (pristupljeno 20.4.2024.)
- Pravilnik o djelatnostima iznajmljivanja stanova, soba i postelja putnicima i turistima te organiziranja kampova koji će se paušalno oporezivati, o visini paušalnog poreza i načinu plaćanja paušalnog poreza*, Narodne novine, 2017. br. NN 01/2017. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_01_1_11.html (pristupljeno 10.4.2024.).
- Pravilnik o paušalnom oporezivanju djelatnosti iznajmljivanja i organiziranja smještaja u turizmu*, Narodne novine, 2019. br. NN 1/2019. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_01_1_13.html (pristupljeno 10.4.2024.)

- Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji ugostiteljskih objekata iz skupine kampovi.* Narodne novine, 2016. br. NN 54/2016. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_54_1409.html (pristupljeno 2.3.2024.).
- Pravilnik o razvrstavanju, kategorizaciji i posebnim standardima ugostiteljskih objekata iz skupine Hoteli.* Narodne novine, 2016. br. NN 56/2016. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2016_06_56_1451.html (pristupljeno 5.3.2024.)
- Rosen, Harvey S. i Ted Gayer. *Javne financije.* Zagreb: Institut za javne financije, 2010.
- TEB poslovno savjetovanje, Obveze iznajmljivača u 2022.* <https://www.teb.hr/novosti/2022/obveze-iznajmljivaca-u-2022/> (pristupljeno 10.4.2024.)
- Treaty on the Functioning of the European Union.* European Parliament, 2023, br. 195 <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/en/sheet/126/tourism> (pristupljeno 26.4.2024.)
- WorldData. <https://www.worlddata.info/europe/index.php> (pristupljeno 5.4.2024.)
- Zakon o članarinama u turističkim zajednicama.* Narodne novine, 2019. br. NN 52/2019 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_05_52_991.html (pristupljeno 5.3.2024.)
- Zakon o porezu na dohodak.* Narodne novine, 2024. br. NN 115/16, 106/18 <https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak> (pristupljeno 11.3.2024.)
- Zakon o turističkoj pristojbi.* Narodne novine, 2020. br. NN 52/19, 32/20, 42/20 <https://www.zakon.hr/z/2071/Zakon-o-turisti%C4%8Dkoj-pristojbi> (pristupljeno 10.4.2024.)

Popis ilustracija

Grafikoni

Grafikon 1. Broj ostvarenih noćenja prema smještajnim kapacitetima za države Europske unije za 2022. godinu	8
Grafikon 2. Broj ostvarenih noćenja u državama Europske unije u razdoblju od 2013. do 2022. godine	10
Grafikon 3. Broj hotela i sličnih smještajnih kapaciteta za 2022. godinu za države Europske unije	11
Grafikon 4. Broj smještaja za odmor i ostale vrste smještaja za kraći boravak turista za 2022. godinu za države Europske unije	12
Grafikon 5. Broj kampova i kamp-odmorišta za 2022. godinu za države Europske unije	12
Grafikon 6. Prihodi od turizma za države Europske unije za 2019. godinu	14
Grafikon 7. Prihodi od turizma za države Europske unije za 2020. godinu	15
Grafikon 8. Prihodi od turizma za države Europske unije za 2021. godinu	16